

ÜLDKOHTU OTSUS (esimene koda)

16. detsember 2011 *

Kohtuasjas T-291/04,

Enviro Tech Europe Ltd, asukoht Kingston upon Thames (Ühendkuningriik),

Enviro Tech International, Inc., asukoht Melrose Park, Illinois (Ühendriigid),

esindajad: advokaadid C. Mereu ja K. Van Maldegem,

hagejad,

versus

Euroopa Komisjon, esindajad: esialgu X. Lewis ja hiljem P. Oliver ning G. Wilms,

kostja,

mille ese on esiteks nõue tühistada komisjoni 29. aprilli 2004. aasta direktiiv 2004/73/EÜ, millega kohandatakse kahekümne üheksandat korda tehnika arenguga nõukogu direktiivi 67/548/EMÜ ohtlike ainete liigitamist, pakendamist ja märgistamist

* ? Kohtumenetluse keel: inglise.

käsitlevate õigusnormide ühtlustamise kohta (ELT L 152, lk 1; ELT eriväljaanne 13/34, lk 448), osas milles direktiiv 2004/73 liigitab N-propüülbromiidi aineks, millel on teatud ohtlikud omadused, ja teiseks kahju hüvitamise nõue,

ÜLDKOHUS (esimene koda),

koosseisus: koja esimees J. Azizi (ettekandja), kohtunikud S. Frimodt Nielsen ja D. Gratsias,

kohtusekretär: ametnik N. Rosner,

arvestades kirjalikus menetluses ja 5. mai 2011. aasta kohtuistungil esitatut,

on teinud järgmise

otsuse

Õiguslik raamistik

Asutamislepingu sätted

¹ EÜ artikkel 95 sätestab:

„1. Erandina [EÜ] artiklist 94 ning kui käesolevas lepingus ei ole ette nähtud teisiti, kohaldatakse [EÜ] artiklis 14 seatud eesmärkide saavutamiseks järgmisi sätteid.

Vastavalt [EÜ] artiklis 251 sätestatud menetlusele ning pärast konsulteerimist majandus- ja sotsiaalkomiteega võtab nõukogu liikmesriikides nii õigus- kui ka haldusnormide ühtlustamiseks meetmed, mille eesmärk on siseturu rajamine ja selle toimimine.

[...]

3. Lõikes 1 ettenähtud tervishoidu, ohutust, keskkonnakaitset ja tarbijakaitset käsitlevates ettepanekutes võtab komisjon aluseks kaitstuse kõrge taseme, eriti võttes arvesse kõiki uusi teaduslikel faktidel põhinevaid suundumusi. Oma vastavate volituste piires püüavad ka Euroopa Parlament ja nõukogu saavutada sama eesmärki.”

Liigitamine ohtlikuks aineks

- 2 Nõukogu 27. juuni 1967. aasta direktiiv 67/548/EMÜ ohtlike ainete liigitamist, pakendamist ja märgistamist käsitlevate õigus- ja haldusnormide ühtlustamise kohta (EÜT 1967, L 196, lk 1; ELT eriväljaanne 13/01, lk 27), mida on muu hulgas muudetud nõukogu 30. aprilli 1992. aasta direktiiviga 92/32/EMÜ (EÜT L 154, lk 1; ELT eriväljaanne 13/11, lk 155) ja Euroopa Parlamendi ja nõukogu 18. detsembri 2006. aasta direktiiviga 2006/121/EÜ (ELT L 396, lk 850), sätestab turuleviimise tingimused teatud „ainete” jaoks, mis on määratletud kui „looduses esinevad või tootmismenetluse teel saadud keemilised elemendid ja keemilised ühendid, kaasa arvatud toodete püsivuse säilitamiseks vajalikud lisaained ja tootmismenetlusest tingitud lisandid, kuid välja arvatud lahustid, mida ainest on võimalik eraldada, mõjutamata aine püsivust või muutmata selle koostist”.

- 3 Selleks liigitab direktiiv 67/548 vastavalt artikli 4 lõikele 1 ained nende omaduste alusel direktiivi artikli 2 lõikes 2 sätestatud kategooriate järgi. Selle direktiivi I lisas aine liigitamisel „ohtlikuks” tuleb turuleviimise eeltingimusena selle pakenditel kasutada kohustuslikku ohumärgistust ning tüüpväljendeid, mis viitavad esiteks ainete kasutamisega kaasnevatest ohtudest tulenevatele konkreetsetele riskidele ja teiseks esitavad nõuanded aine ohutuks kasutuseks.
- 4 Direktiivi 67/548 artikli 2 lõige 2 sätestab:

„Käesoleva direktiivi tähenduses on „ohtlikud” järgmised ained ja valmistised:

[...]

- c) eriti tuleohtlikud ained ja valmistised: vedelad ained ja valmistised, millel on äärmiselt madal leek- ja keemispunkt, ning gaasilised ained ja valmistised, mis süttivad kergesti kokkupuutel ümbritseva õhuga;
- d) väga tuleohtlikud ained ja valmistised:
- ained ja valmistised, mis kokkupuutel ümbritseva õhuga võivad kuumeneda ja lõpuks süttida, ilma et lisanduks energiat,

- tahked ained ja valmistised, mis pärast lühiajalist kokkupuudet süüteallikaga võivad kergesti süttida ning jäävad põlema ka pärast süüteallika kõrvaldamist,

 - väga madala leekpunktiga vedelad ained ja valmistised,

 - ained ja valmistised, mille kokkupuutel vee või niiske õhuga tekib ohtlikus koguses eriti tuleohtlikke gaase,
- e) tuleohtlikud ained ja valmistised: madala leekpunktiga vedelad ained ja valmistised;
- [...]
- n) paljunemisvõimet kahjustavad ained ja valmistised: ained ja valmistised, mis sissehingatuna, allaneelatuna või naha kaudu imendununa võivad põhjustada järglaskonna mittepärilikke defekte või suurendada nende esinemissagedust ning/või nõrgendada meeste ja naiste paljunemise funktsioone või -võimet”.

- 5 Keemiliste ainete liigitamiseks vajalike katsete osas näeb direktiivi 67/548 artikli 3 lõige 1 ette:

„Käesoleva direktiivi raames keemiliste ainetega teostatavad katsed tuleb üldjuhul teha V lisa sätestatud meetodite kohaselt. Ainete füüsikalise-keemilised omadused määratakse V A lisa määratletud meetodite kohaselt [...]”.

- 6 Direktiivi 67/548 V lisa jaotis A.9 kehtestab leekpunkti kindlaksmääramise meetodid. Selleks määratleb see kaks meetodit, mida nimetatakse tasakaaluliseks ja mittetasakaaluliseks ning mille alusel valitakse vahendid, mõõteriistad ja vastavad ISO standardid. Nii põhineb tasakaaluline meetod ISO standarditel 1516, 3680, 1523 ja 3679. Mittetasakaalulise meetodi puhul kasutatakse leekpunkti kindlaksmääramise seadmeid, millest üks on Pensky-Martensi seade, mille kasutamine põhineb järgmistel standarditel: ISO 2719, EN 11, DIN 51758, ASTM D 93, BS 2000-34 ja NF M07-019.
- 7 Direktiivi 67/548 artikli 4 lõige 2 sätestab, et „[a]inete ja valmististe liigitamise ja märgistamise üldpõhimõtteid kohaldatakse kooskõlas VI lisa esitatud kriteeriumidega, välja arvatud juhul, kui ohtlikele valmististele on määratud teistsugused nõuded eraldi direktiividega.”
- 8 Direktiivi 67/548 VI lisa punkt 1.1 sätestab:

„Liigitamise eesmärk on teha kindlaks ainete ja valmististe kõik füüsikalise-keemilised, toksikoloogilised ja ökotoksikoloogilised omadused, mis võivad tavapärase käitlemise või kasutamise käigus olla ohtlikud. Pärast ohtlike omaduste kindlakstegemist

tuleb aine või valmistis märgistada, et kaitsta kasutajaid, üldsust ja keskkonda selle ohu (ohtude) eest.”

9 Direktiivi 67/548 VI lisa punkt 1.2 sätestab:

„Käesolevas lisas sätestatakse käesoleva direktiivi artiklis 4, direktiivi 1999/45/EÜ artiklis 4 ja muudes ohtlike valmistisi käsitlevates direktiivides osutatud ainete ja valmististe liigitamise ja märgistamise üldpõhimõtted.

Käesolev lisa on adresseeritud kõigile neile (tootjatele, importijatele, siseriiklikele asutustele), kes tegelevad ohtlike ainete ja valmististe liigitamise ja märgistamisega”.

10 Direktiivi 67/548 VI lisa punkt 1.3 sätestab:

„Käesoleva direktiivi ja direktiivi 1999/45/EÜ nõuded on esmane vahend, mille abil antakse üldsusele ja töötajatele olulist teavet ohtlike ainete ja valmististe kohta. Märgistus juhib aineid ja valmistisi käitlevate või kasutavate isikute tähelepanu teatavatele sellistele materjalidele iseloomulikule ohule.

Märgistuse abil võib tähelepanu juhtida ka põhjalikumale, muul kujul esitatud teabele toote ohutuse ja kasutamise kohta.”

11 Direktiivi 67/548 VI lisa punkt 1.4 sätestab:

„Märgistusel võetakse arvesse kõiki võimalikke ohte, millega võidakse kokku puutuda ohtlike ainete ja valmististe tavapärase käitlemise ja kasutamise käigus, juhul kui ained on nende turuleviimise kujul, kuid mitte tingimata mõnel muul kujul, mil neid võidakse hiljem kasutada (nt lahjendatuna). Tõsiseimaid ohte rõhutatakse sümbolitega; sellised ohud ja muudest ohtlikest omadustest tulenevad ohud, määratletakse standardsetes riskilausestes ning ohutuslausestes antakse nõu vajalike ettevaatusabinõude kohta.

[...]”

12 Direktiivi 67/548 VI lisa punkt 1.6 puudutab „[l]iigitamiseks ja märgistamiseks vajalik[ke] andme[i]d”. Punkti 1.6.1 alapunkt b täpsustab, et liigitamiseks ja märgistamiseks vajalikud andmed võib saada näiteks varasemate katsete tulemustest, teatmeteostest ja teatmekirjandusest pärit informatsioonist ja praktilistest kogemustest saadud teabest. Lisaks täpsustab see säte üldisemalt, et „vajadusel võib arvesse võtta ka [...] ekspertide otsuseid”.

13 Direktiivi 67/548 VI lisa punkt 1.7.2 „Suunise kriteeriumide rakendamine ainete puhul” sätestab:

„Käesolevas lisas sätestatud suunise kriteeriumid on vahetult rakendatavad, kui asjaomased andmed on saadud V lisas kirjeldatud uurimismeetoditega võrreldavate meetoditega. Muudel juhtudel tuleb olemasolevaid andmeid sobiva liigituse ja märgistuse kindlaksmääramiseks hinnata, võrreldes kasutatud uurimismeetodeid V lisas osutatud uurimismeetoditega ja käesolevas lisas määratletud eeskirjadega.

Mõningatel juhtudel võivad asjaomaste kriteeriumide rakendamisega seonduda teatavad kahtlused, eriti juhul, kui on vaja ekspertide seisukohti. Sellisel juhul peaks tootja, turustaja või importija aine esialgselt liigitama ja märgistama pädeva isiku antud hinnangu alusel.

Kui on järgitud eespool kirjeldatud korda ning kahtlustatakse võimalike vastuolude esinemist, võib esitada ettepaneku aine esialgseks liigitamiseks vastavalt I lisale, ilma et see piiraks artikli 6 rakendamist. Ettepanek tuleks teha ühele liikmesriigile ning sellele tuleks lisada asjakohased teaduslikud andmed (vt punkt 4.1).

Samasugust korda võib järgida ka siis, kui leitakse teave, mis äratub kahtlusi I lisas oleva kande täpsuse osas.”

¹⁴ Direktiivi 67/548 VI lisa punkt 2.2.4 „Väga tuleohtlikud ained ja valmistised” sätestab:

„Ained ja valmistised liigitatakse väga tuleohtlikuks ja tähistatakse sümboliga „F” ja ohutunnusega „väga tuleohtlik” V lisas esitatud katsete tulemuste põhjal. Riskilaused määratakse järgmiste kriteeriumide põhjal:

R 11 Väga tuleohtlik

- Tahked ained ja valmistised, mis võivad kergesti süttida lühiajalisel kokkupuutel süttimisallikaga ja mis jätkavad põlemist ka siis, kui süttimisallikas on eemaldatud.

– Vedelad ained ja valmistised, mille leekpunkt on alla 21 °C, kuid mis ei ole eriti tuleohtlikud.

– [...]”

15 Direktiivi 67/548 VI lisa punkt 2.2.5 „Tuleohtlikud ained ja valmistised” sätestab:

„Ained ja valmistised liigitatakse tuleohtlikeks V lisas esitatud katsete tulemuste põhjal. Riskilause määratakse järgmiste kriteeriumide põhjal:

R10 Tuleohtlik

– Vedelad ained ja valmistised, mille leekpunkt on vahemikus 21 °C – 55 °C.

Praktiline kogemus on siiski tõestanud, et valmistist, mille leekpunkt on minimaalselt 21 °C ja maksimaalselt 55 °C, ei ole vaja liigitada tuleohtlikuks, kui valmistis ei soodusta mingil viisil põlemist ja kuni ei ole põhjust karta, et ta põhjustaks ohtu selle käitlejatele või teistele isikutele.”

16 Direktiivi 67/548 VI lisa punkt 2.2.6 „Muud füüsikalise-keemilised omadused” sätestab:

„Ainetele ja valmististele, mis on liigitatud vastavalt punktidele 2.2.1–2.2.5 või punktidele 3, 4 ja 5, määratakse täiendavad riskilauseid lähtudes järgmistest kriteeriumidest (I liite koostamisel saadud kogemuste põhjal):

[...]

R 18 Kasutamisel võib moodustuda tule-/plahvatusohtlik auru-õhu segu

Ained ja valmistised, mida ei ole liigitatud tuleohtlikuks, kuid mis sisaldavad lenduvaid, õhus süttivaid koostisosi.

[...]”

17 Direktiivi 67/548 VI lisa punkt 4.1.2 sätestab:

„Kui valmistajal, turustajal või importijal on teavet selle kohta, et aine tuleks liigitada ja märgistada vastavalt punktides 4.2.1, 4.2.2 või 4.2.3 esitatud kriteeriumidele, märgistab ta aine ajutiselt nende kriteeriumide kohaselt, lähtudes pädeva isiku tehtud tõendite analüüsist”.

18 Direktiivi 67/548 VI lisa punkti 4.1.3 kohaselt „[v]almistaja, turustaja või importija esitab nii kiiresti kui võimalik kõiki olulisi andmeid kokkuvõtva dokumendi sellele liikmesriigile, kus aine turule viiakse. [...]”

19 Direktiivi 67/548 VI lisa punktis 4.1.4 on järgmine täpsustus:

„Lisaks sellele esitab valmistaja, tootja või importija, kellel on uusi andmeid, mis on olulised aine liigitamise ja märgistamise jaoks vastavalt punktides 4.2.1, 4.2.2 või 4.2.3 esitatud kriteeriumidele, need andmed võimalikult kiiresti liikmesriigile, kus aine on turule viidud”.

20 Direktiivi 67/548 VI lisa punkt 4.1.5 on sõnastatud järgmiselt:

„Selleks et ühendus võiks võimalikult kiiresti jõuda ühtlustatud liigituse kehtestamiseni vastavalt käesoleva direktiivi artiklis 28 määratletud menetlusele, peavad liikmesriigid, kellel on asjaomast teavet, mille põhjal saab aine liigitada ühte neist kategooriatest, edastama sellise teabe võimalikult kiiresti komisjonile koos liigitamist ja märgistamist käsitlevate ettepanekutega, olenemata sellest, kas sellise teabe on esitanud valmistajad või mitte.

Komisjon edastab saadud liigitamist ja märgistamist käsitleva ettepaneku teistele liikmesriikidele. Iga liikmesriik võib küsida komisjonilt teavet, mille too on saanud.

[...]”

- 21 Direktiivi 67/548 VI lisa punktides 4.2.1 „Kantserogeensed ained”, 4.2.2 „Mutageensed ained” ja 4.2.3 „Sigimishäireid põhjustavad ained” on täpsustatud nimetatud direktiivi artikli 2 lõike 2 punktides 1–n määratletud ohtlike ainete kahjulikud omadused, jaotades need vastavalt neile omistatud või arvatava ohtlikkuse taseme alusel kolme kategooriasse.
- 22 Direktiivi 67/548 VI lisa punkt 4.2.3.1, mis puudutab „sigimishäireid põhjustavaid aineid”, jaotab sellist mõju avaldavad ained järgmiselt:

„Kategooria 1

Ained, mis teadaolevalt kahjustavad inimeste sigivust.

On piisavalt tõendeid, et teha kindlaks põhjuslik seos ainega kokkupuutumise ja kahjustatud sigivuse vahel.

Ained, mis teadaolevalt põhjustavad inimestel arenguhäireid.

On piisavalt tõendeid, et teha kindlaks põhjuslik seos ainega kokkupuutumise ja järglaste hilisemate arenguhäirete vahel.

Kategooria 2

Ained, millesse tuleks suhtuda nii, nagu võiksid need kahjustada inimeste sigivust.

On piisavalt tõendeid, mille põhjal võib kindlalt oletada, et inimeste kokkupuude ainega võib kahjustada sigivust; tõendite allikaks on tavaliselt:

- loomkatsetega saadud selged tõendid selle kohta, et sigivus on kahjustatud, kuid toksiline mõju puudub, või et sigivus saab kahjustada umbes sama annusetaseme juures, kus avaldub toksiline toime, kuid see ei ole muude toksiliste mõjude sekundaarne mittespetsiifiline tagajärg,
- muu asjakohane teave.

Ained, millesse tuleks suhtuda nii, nagu võiksid nad inimestel põhjustada arenguhäireid.

On piisavalt tõendeid, mille põhjal võib kindlalt oletada, et inimeste kokkupuude ainega võib põhjustada arenguhäireid; tõendite allikaks on tavaliselt:

- asjakohaste loomkatsetega saadud selged tõendid selle kohta, et täheldatud on vastava mõju esinemine ilma, et emal esineks muid mürgitusnähte, või vastav toime ilmneb umbes sama annusetaseme juures, kus avaldub muu toksiline toime, kuid see ei ole muude toksiliste mõjude sekundaarne mittespetsiifiline tagajärg,

- muu asjakohane teave.

Kategooria 3

Ained, mis võivad mõjutada inimeste sigivust.

Tavaliselt järgmiste andmete põhjal:

- selliste asjakohaste loomkatsete tulemused, millega on saadud piisavalt tõendeid kahtlustamaks, et aine põhjustab sigivuse vähenemist, kuigi toksiline mõju puudub, või et sigivus saab kahjustada umbes sama annusetaseme juures, kus avaldub muu toksiline mõju, kuid see ei ole muude toksiliste mõjude sekundaarne mitespetsiifiline tagajärg, ning tõendid ei ole piisavad kategooriasse 2 liigitamiseks,
- muu asjakohane teave.

Ained, mis võivad inimestel põhjustada arenguhäireid.

Tavaliselt järgmiste andmete põhjal:

- selliste asjakohaste loomkatsete tulemused, millega on saadud piisavalt tõendeid kahtlustamaks, et aine põhjustab tõsiseid arenguhäireid, kuigi toksiline mõju puudub, või et arenguhäired esinevad umbes sama annusetaseme juures, kus avaldub

muu toksiline mõju, kuid see ei ole muude toksiliste mõjude sekundaarne mit-
tespetsiifiline tagajärg, ning tõendid ei ole piisavad kategooriasse 2 liigitamiseks,

– muu asjakohane teave.”

23 Direktiivi 67/548 VI lisa punkt 4.2.3.3 „Märkused sigimist kahjustavate ainete liigita-
mise kohta” sätestab eelkõige:

„[...] Kategooriatesse 2 ja 3 liigitatakse ained peamiselt loomkatsetega saadud and-
mete põhjal. Teavet, mis on saadud *in vitro* uuringutest või linnunadega tehtud
uuringutest, tuleb käsitada lisateabena ja seda teavet võib liigitamiseks kasutada vaid
erandjuhtudel, kui puuduvad *in vivo* uuringutest saadud andmed.

Nii nagu muude toksiliste mõjude puhul, eeldatakse ka sigivust kahjustavate ainete
puhul teatava künnise olemasolu, millest madalamad annused mürgitusnähte esile ei
kutsu. Isegi juhul, kui loomkatsetega on selgelt tõestatud mõju esinemine, ei pruugi
nende katsete tulemused manustatud annuste tõttu inimeste puhul kehtida näiteks
siis, kui mõju ilmneb ainult suurte annuste puhul või kui esineb olulisi toksikokinee-
tilisi erinevusi või kasutatav manustamisviis ei ole inimesele omane. Lähtuvalt sellest
või muudest samalaadsetest põhjustest on õigustatud aine liigitamine kategooriasse 3
või jätta aine liigitamata.

[...]

Aine liigitatakse sigivust kahjustava mõju tõttu kategooriasse 2 juhul, kui on olemas selged tõendid ühe loomaliigi kohta ning lisaks võib esitada täiendavaid tõendeid aine toimemehhanismide või toimekoha kohta, aine keemiliste seoste kohta teiste teadaolevalt sigivust vähendavate ainetega või muud teavet inimeste kohta, mille põhjal võib järeldada, et tõenäoliselt avaldab aine mõju ka inimesele. Kui kasutada on vaid ühe loomaliigiga tehtud uuringute tulemused ja puuduvad asjaomased täiendavad tõendid, võib olla asjakohane liigitada aine kategooriasse 3.”

24 Direktiivi 67/548 artikli 4 lõige 3 sätestab, et „I lisas on esitatud nende ainete loetelu, mis on liigitatud lõigetes 1 ja 2 esitatud põhimõtete kohaselt, koos nende ühtlustatud liigitamise ja märgistamisega. Otsus kanda aine vastavalt sama artikli lõigetele 1 ja 2 I lissasse koos ühtlustatud liigitamise ja märgistamisega tehakse [nimetatud direktiivi] artiklis 29 sätestatud korras”.

25 Aine liigitamisel „ohtlikuks” tuleb turuleviimise eeltingimusena direktiivi 67/548 artikli 23 lõike 2 punktide d ja e alusel selle pakenditel kasutada ettenähtud märgistust, mis sisaldab ohutunnuseid, tüüpväljendeid, mis viitavad ohtlike ainete kasutamisega kaasnevatest ohtudest tulenevatele konkreetsetele riskidele (R-väljendid), ja tüüpväljendeid, millega esitatakse nõuanded aine ohutuks kasutuseks (S-väljendid). R-väljendite kohta on nimetatud direktiivi artikli 23 lõikes 2 täpsemalt sätestatud:

„Igal pakendil peavad olema esitatud selgelt ja kustumatult järgmised andmed:

[...]

- d) tüüpväljendid (R-väljendid), mis viitavad ohtlike ainete kasutamisel esinevatest ohtudest tulenevatele konkreetsetele riskidele. R-väljendite sõnastus vastab III lisa sätetatud sõnastusele. Iga aine kohta kasutatavad R-väljendid on sellised, nagu esitatud I lisas.”

Direktiivi 67/548 tehnika arenguga kohandamise menetlus

- ²⁶ Direktiivi 67/548 artikli 28 kohaselt võetakse muudatused, mis on vajalikud direktiivi lisade kohandamiseks tehnika arenguga, vastu selle artiklis 29 sätetatud korras. Vastavalt nõukogu 28. juuni 1999. aasta otsuse 1999/468/EÜ, millega kehtestatakse komisjoni rakendusvolituste kasutamise menetlused (EÜT L 184, lk 23; ELT eriväljaanne 01/03, lk 124), artikli 5 lõikele 1, koostoimes nõukogu 14. aprilli 2003. aasta määruse (EÜ) nr 807/2003 konsulteerimiskorra kohaselt (ühehäälselt) vastuvõetud nõukogu õigusaktides sätetatud rakendusvolituste kasutamisel komisjoni abistavaid komiteesid käsitlevate sätete kohandamise kohta otsusega 1999/468 (ELT L 122, lk 36; ELT eriväljaanne 01/04, lk 335) III lisa punktiga 1, abistab Euroopa Ühenduste Komisjoni selle menetluse raames komitee, kuhu kuuluvad liikmesriikide esindajad ja eesistujana komisjoni esindaja. Nimetatud otsuse artikli 5 lõike 3 kohaselt võtab komisjon kavandatavad meetmed vastu, kui need on komitee arvamusega kooskõlas. Otsuse artikli 5 lõige 4 näeb seevastu ette, et kui kavandatavad meetmed ei ole komitee arvamusega kooskõlas või kui komitee ei esita oma arvamust, pöörduetakse Euroopa Liidu Nõukogu poole ning informeeritakse sellest Euroopa Parlamenti.
- ²⁷ Selle menetluse struktuur, mida komisjon kasutab direktiivi 67/548 kohandamiseks ettenähtud meetmete vastuvõtmiseks, on järgmine.

- 28 Liikmesriik või tootmisharu esindaja võib esitada Ispras (Itaalia) asuvalle komisjoni organile Euroopa Kemikaalide Büroo (edaspidi „EKB”) ettepaneku algatada arutelu mõne aine või valmistise liigitamise üle. Need arutelud toimuvad kõigepealt klassifitseerimise ja märgistamise tehnilises komitees (edaspidi „tehniline komitee”), mille tööd juhib EKB liige ja mis koosneb liikmesriikide pädevate ametiasustuste nimetatud ekspertidest. Komitee tuleb kokku kaks korda aastas ja koostab aruande, milles vajaduse korral esitatakse vastavalt aine või valmistise liigitamise ettepanek.
- 29 Tehnilise komitee aruande põhjal algatab komisjon meetmete väljatöötamise, et esitada need regulatiivkomiteele, kellele on osutatud direktiivi 67/548 artiklis 29 koosmõjus otsuse 1999/468 artikliga 5 (vt eespool punkt 26), ja need meetmed võetakse hiljem vastu direktiivi 67/548 artiklis 28 kehtestatud korras. Kui komisjon leiab, et tehnilise komitee aruande alusel tekib kahtlus, et kontrollitud ainel või valmistisel on kantserogeensed, mutageensed või reproduktiivtoksilised omadused või kui see aruanne tuleb uuesti läbi vaadata või seda tuleb täiendada, sest selles ei jõutud sobiva liigituse osas kokkuleppele, võib selle esitada KMR töögrupile (lühend väljendist „kantserogeenne, mutageenne või reproduktiivtoksiline aine”), nüüd eriekspertide komitee. Eriekspertide komitee on ajutine *ad hoc* komitee, mis koosneb ekspertidest toksikoloogia ja ainete liigitamise alal, kelle nimetavad liikmesriigid ja mida juhib üks EKB liige. Eriekspertide komitee kaasab veel asjaomaste toodete tööstuse esindajaid, kes võivad esitada märkusi koosoleku alguses, millele järgneb küsimuste ja vastuste voor. Seejärel toimub ekspertide arutelu, mille juures ei viibi tööstuse esindajad.
- 30 Nii tehniline komitee kui ka KMR ja eriekspertide komitee on organid, mille tegevust ei reguleeri õiguslikult siduvad aktid. Nende eesmärk on abistada komisjoni enne, kui ta esitab kohandamismeetmete eelnõu regulatiivkomiteele, kellele on osutatud direktiivi 67/548 artiklis 29 koosmõjus otsuse 1999/468 artikliga 5.

31 Direktiivi 67/548 VI lisale lisatud „Komisjoni avaldus” sätestab siiski:

„Seoses punktiga 4.1.5 ja eelkõige nimetatud punkti viimase lõiguga sedastab komisjon, et kui ta peaks soovima kasutada artiklis 28 sätestatud korda, on ta valmis eelnevalt konsulteerima liikmesriikide määratud vastava ala ekspertidega, kes on spetsialiseerunud kas kantserogeensusele, mutageensusele või sigivust kahjustavale toksilisusele.

Selline konsulteerimine toimub riikide ekspertidega konsulteerimise tavalise menetluse raames ja/või olemasolevate komiteede raames. Sama kehtib ka siis, kui I lisas nimetatud ainete liigitust tuleb muuta seoses nende kantserogeensuse, mutageensuse või sigivust kahjustava toksilisusega.”

Direktiivi 67/548 osaline kehtetuks tunnistamine, muutmine ja asendamine määrusega (EÜ) nr 1272/2008

32 Alates 20. jaanuarist 2009 tunnistati direktiiv 67/548 osaliselt kehtetuks, muudeti ja asendati Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. detsembri 2008. aasta määrusega (EÜ) nr 1272/2008, mis käsitleb ainete ja segude klassifitseerimist, märgistamist ja pakendamist (ELT L 353, lk 1). Selle määruse eesmärk on eelkõige rakendada kemikaalide klassifitseerimise ja märgistamise globaalselt harmoneeritud süsteem, nagu see on välja töötatud ÜRO-s (määruse nr 1272/2008 põhjendused 5–8).

33 Selle kohta on määruse nr 1272/2008 põhjenduses 53 märgitud:

„Selleks et võtta täiel määral arvesse direktiivi 67/548/EMÜ põhjal tehtud tööd ja omandatud kogemusi, sealhulgas teatavate direktiivi 67/548/EMÜ I lisas loetletud ainete klassifikatsiooni ja märgistust, tuleks kõik olemasolevad ühtsed klassifikatsioonid muuta uusi kriteeriume kasutades uuteks ühtseteks klassifikatsioonideks. Pealegi, kuna käesoleva määruse kohaldamist on edasi lükatud ja järgneva üleminekuperioodi jooksul toimub ainete ja segude klassifitseerimine direktiivi 67/548/EMÜ kriteeriumidele vastava ühtse klassifikatsiooni alusel, tuleks ka kõik olemasolevad ühtsed klassifikatsioonid kanda muudatusteta käesoleva määruse lisasse. Kehtestades nõude järgida käesolevat määrust kõigi tulevaste klassifikatsioonide ühtlustamise puhul, tuleks vältida vastuolusid samade ainete ühtsetes klassifikatsioonides olemasolevate ja uute kriteeriumide alusel.”

34 Määruse nr 1272/2008 artikkel 1 „Eesmärk ja reguleerimisala” sätestab:

„1. Käesoleva määruse eesmärk on tagada inimeste tervise ja keskkonna kaitse kõrge tase ning ainete, segude ja teatavate toodete vaba liikumine vastavalt artikli 4 lõikele 8. Selleks:

- a) ühtlustatakse ainete ja segude klassifitseerimise kriteeriumid ning ohtlike ainete ja segude märgistamise ja pakendamise eeskirjad;

b) kohustatakse:

- i) tootjaid, importijaid ja allkasutajaid turule viidavaid aineid ja segusid klassifitseerima;

- ii) tarnijaid turule viidavaid aineid ja segusid märgistama ja pakendama;

- iii) tootjaid, toodete valmistajaid ja importijaid klassifitseerima selliseid turule mitteviidavaid aineid, mille suhtes kehtib Euroopa Parlamendi ja nõukogu 18. detsembri 2006. aasta määruse (EÜ) nr 1907/2006, mis käsitleb kemikaalide registreerimist, hindamist, autoriseerimist ja piiramist (REACH) ja millega asutatakse Euroopa Kemikaalide Agentuur ning muudetakse direktiivi 1999/45/EÜ ja tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrus (EMÜ) nr 793/93, komisjoni määrus (EÜ) nr 1488/94 ning samuti nõukogu direktiiv 76/769/EMÜ ja komisjoni direktiivid 91/155/EMÜ, 93/67/EMÜ, 93/105/EÜ ja 2000/21/EÜ (ELT L 369, lk 1, parandus ELT L 136, lk 3), kohaselt registreerimise või teavitamise nõue;

- c) kohustatakse ainete tootjaid ja importijaid teatama [Euroopa Kemikaaliametile (ECHA)] neist klassifitseerimistest ja märgistuselementidest, kui neid ei ole ametile esitatud osana määruse (EÜ) nr 1907/2006 kohasest registreerimisest;

- d) kehtestatakse VI lisa 3. osas ühenduse ühtlustatud klassifikatsiooni ja märgistuselementidega ainete loetelu;

- e) kehtestatakse ainete klassifitseerimis- ja märgistusandmik, mis sisaldab kõiki punktides c ja d osutatud teatiseid ning esitatud ja ühtlustatud klassifikatsioone ja märgistuselemente.

[...]"

- ³⁵ Määruse nr 1272/2008 artikkel 3 „Ohtlikud ained ja segud ja nende ohuklassid” sätestab:

„I lisa 2.–5. osas sätestatud füüsikaliste, tervise- või keskkonnaohtude kriteeriumidele vastav aine või segu on ohtlik ja klassifitseeritakse nimetatud lisa loetletud vastavatesse ohuklassidesse.

Kui I lisa ohuklassidel on alajaotusi lähtudes kokkupuuteviisist või toime laadist, klassifitseeritakse aine või segu selle alajaotuse kohaselt.”

- ³⁶ Määruse nr 1272/2008 artikkel 36 „Ainete klassifikatsiooni ja märgistuse ühtlustamine” sätestab:

„1. I lisa kehtestatud järgmistele kriteeriumidele vastava aine suhtes kohaldatakse tavaliselt ühtlustatud klassifikatsiooni ja märgistust vastavalt artiklile 37:

- a) sissehingamisel sensibiliseeriv toime, 1. kategooria (I lisa punkt 3.4);

- b) mutageensus sugurakkudele, 1A, 1B või 2. kategooria (I lisa punkt 3.5);

- c) kantserogeensus, 1A, 1B või 2. kategooria (I lisa punkt 3.6);

- d) reproduktiivtoksilisus, 1A, 1B või 2. kategooria (I lisa punkt 3.7).

[...]

3. Kui aine vastab muude kui lõikes 1 viidatud ohuklasside või nende alajaotuste kriteeriumidele ning ei kuulu lõike 2 reguleerimisalasse, võib üksikjuhtumi põhiselt lisada VI lisasse ka ühtlustatud klassifikatsiooni ja märgistuse vastavalt artiklile 37, kui sellise meetme võtmine ühenduse tasandil on piisavalt põhjendatud.”

³⁷ Määruse nr 1272/2008 artikkel 37 „Ainete klassifikatsiooni ja märgistuse ühtlustamise menetlus” sätestab:

„1. Pädevad asutused võivad esitada [ECHA-le] ettepanekuid ainete ühtlustatud klassifikatsiooni ja märgistuse ning vajaduse korral konkreetsete sisalduse piirväärtuste ja korrutustegurite kehtestamiseks või ettepanekuid nende läbivaatamiseks.

Nimetatud ettepanekud peavad vastama VI lisa 2. osas sätestatud vorminõuetele ja sisaldama VI lisa 1. osas ette nähtud teavet.

2. Aine tootja, importija või allkasutaja võib esitada [ECHA-le] ettepanekuid aine ühtlustatud klassifikatsiooni ja märgistuse ning vajaduse korral konkreetsete sisalduse piirväärtuste või korrutustegurite kehtestamiseks, kui selle aine kohta ei ole VI lisa 3. osas seoses ettepanekus märgitud ohuklassi või alajaotusega kannet tehtud.

Nimetatud ettepanek peab vastama määruse (EÜ) nr 1907/2006 I lisa punktide 1, 2 ja 3 asjakohastele osadele ja selles tuleb järgida nimetatud lisa punktis 7 sisalduva kemikaaliohutuse aruande B osas kehtestatud vorminõudeid. See peab sisaldama käesoleva määruse VI lisa 1. osas ette nähtud asjakohast teavet. Kohaldatakse määruse (EÜ) nr 1907/2006 artiklit 111.

3. Kui tootja, importija või allkasutaja ettepanek puudutab ka aine ühtlustatud klassifikatsiooni ja märgistust vastavalt artikli 36 lõikele 3, kaasneb sellega vastavalt artikli 54 lõikes 2 osutatud regulatiivkomitee menetlusele komisjoni poolt kehtestatud lõivu tasumine.

4. Määruse (EÜ) nr 1907/2006 artikli 76 lõike 1 punkti c kohaselt moodustatud [ECHA] riskihindamise komitee võtab lõike 1 või 2 alusel esitatud ettepaneku kohta vastu arvamuse 18 kuu jooksul alates ettepaneku saamisest, andes asjaomastele isikutele võimaluse märkusi esitada. [ECHA] edastab nimetatud arvamuse koos võimalike märkustega komisjonile.

5. Kui komisjon peab aine klassifikatsiooni ja märgistuse ühtlustamist asjakohaseks, esitab komisjon põhjendamatu viivitusega otsuse eelnõu, mis käsitleb kõnealuse aine ja vastava klassifikatsiooni ning märgistuselementide lisamist VI lisa 3. osa tabelisse 3.1 ning vajaduse korral konkreetseid sisalduse piirväärtuseid või korrutustegureid.

31. maini 2015 tehakse samadel tingimustel vastav kanne VI lisa 3. osa tabelisse 3.2.

Kõnealune meede, mille eesmärk on muuta käesoleva määruse vähem olulisi sätteid, võetakse vastu vastavalt artikli 54 lõikes 3 osutatud kontrolliga regulatiivmenetlusele. Tungiva kiireloomulisuse korral võib komisjon kohaldada artikli 54 lõikes 4 osutatud kiirmenetlust.

6. Tootjad, importijad ja allkasutajad, kellel on uut teavet, mis võib viia VI lisa 3. osas nimetatud aine ühtlustatud klassifikatsiooni ja märgistuselementide muutmiseni, esitavad lõike 2 teise lõigu kohaselt ettepaneku pädevale asutusele ühes liikmesriikidest, kus aine turule viiakse.”

³⁸ Määruse nr 1272/2008 artikli 53 lõige 1 „Kohandamine tehnika ja teaduse arenguga” sätestab:

„Komisjon võib artikli 6 lõiget 5, artikli 11 lõiget 3, artikleid 12 ja 14, artikli 18 lõike 3 punkti b, artiklit 23, artikleid 25–29 ja artikli 35 lõike 2 teist ja kolmandat lõiku ning I–VII lisa muuta ja kohandada tehnika ja teaduse arenguga, võttes sealhulgas

asjakohaselt arvesse [ühtse ülemaailmse kemikaalide klassifitseerimis- ja mürgistus-süsteemi] edasiarendamist ÜRO tasandil, eelkõige ÜRO muudatusi, mis on seotud sarnaseid segusid käsitleva teabe kasutamisega, ning arvestades rahvusvaheliselt tunnustatud keemiaprogrammide arenguid ja andmeid õnnetusjuhtumite andmebaasidest. Meetmed, mille eesmärk on muuta käesoleva määruse vähem olulisi sätteid, võetakse vastu vastavalt artikli 54 lõikes 3 osutatud kontrolliga regulatiivmenetlusele. Komisjon võib tungiva kiireloomulisuse tõttu kohaldada artikli 54 lõikes 4 osutatud kiirmenetlust.”

39 Määruse nr 1272/2008 artikkel 54 „Komiteemenetlus” sätestab:

„1. Komisjoni abistab määruse (EÜ) nr 1907/2006 artikli 133 alusel moodustatud komitee.

2. Käesolevale lõikele viitamisel kohaldatakse otsuse 1999/468/EÜ artikleid 5 ja 7, võttes arvesse selle otsuse artikli 8 sätteid. Tähtajaks otsuse 1999/468/EÜ artikli 5 lõike 6 tähenduses kehtestatakse kolm kuud.

3. Käesolevale lõikele viitamisel kohaldatakse otsuse 1999/468/EÜ artikli 5a lõikeid 1–4 ja artiklit 7, võttes arvesse selle otsuse artikli 8 sätteid.

4. Käesolevale lõikele viitamisel kohaldatakse otsuse 1999/468/EÜ artikli 5a lõikeid 1, 2, 4 ja 6 ning artiklit 7, võttes arvesse selle otsuse artikli 8 sätteid.”

40 Määruse nr 1272/2008 artikli 55 „Direktiivi 67/548/EMÜ muutmine” lõige 11 sätestab, et nimetatud direktiivi „I lisa jäetakse välja.”

41 Määruse nr 1272/2008 artikkel 61 „Üleminekusätted” sätestab:

„1. Kuni 1. detsembrini 2010 klassifitseeritakse, märgistatakse ja pakendatakse aineid direktiivi 67/548/EMÜ kohaselt. Kuni 1. juunini 2015 klassifitseeritakse, märgistatakse ja pakendatakse segusid direktiivi 1999/45/EÜ kohaselt.

2. Erandina käesoleva määruse artikli 62 teisest lõigust ja lisaks käesoleva artikli lõike 1 nõuetele võib aineid ja segusid vastavalt enne 1. detsembrit 2010 ja 1. juunit 2015 klassifitseerida, märgistada ja pakendada käesoleva määruse kohaselt. Sellisel juhul ei kohaldata direktiivide 67/548/EMÜ ja 1999/45/EÜ sätteid märgistamise ja pakendamise kohta.

3. Alates 1. detsembrist 2010 kuni 1. juunini 2015 klassifitseeritakse aineid nii direktiivi 67/548/EMÜ kui ka käesoleva määruse kohaselt. Neid märgistatakse ja pakendatakse käesoleva määruse kohaselt.

4. Erandina käesoleva määruse artikli 62 teisest lõigust ei nõuta direktiivi 67/548/EMÜ kohaselt klassifitseeritud, märgistatud ja pakendatud ning enne 1. detsembrist 2010 juba turule viidud ainete käesoleva määruse kohaselt uuesti märgistamist ja uuesti pakendamist kuni 1. detsembrini 2012.

Erandina käesoleva määruse artikli 62 teisest lõigust ei nõuta direktiivi 1999/45/EÜ kohaselt klassifitseeritud, märgistatud ja pakendatud ning enne 1. juunit 2015 juba turule viidud segude käesoleva määruse kohaselt uuesti märgistamist ja uuesti pakendamist kuni 1. juunini 2017.

5. Erandina käesoleva määruse artikli 62 teisest lõigust ei nõuta direktiivi 1999/45/EÜ kohaselt klassifitseeritud, märgistatud ja pakendatud ning enne 1. juunit 2015 juba turule viidud segude käesoleva määruse kohaselt uuesti märgistamist ja uuesti pakendamist kuni 1. juunini 2017”.

42 Määruse nr 1272/2008 artikkel 62 „Jõustumine” sätestab:

„Käesolev määrus jõustub kahekümnendal päeval pärast selle avaldamist Euroopa Liidu Teatajas.

II, III ja IV jaotist kohaldatakse ainete suhtes alates 1. detsembrist 2010 ja segude suhtes alates 1. juunist 2015.”

Vaidluse aluseks olevad asjaolud

- 43 N-propüülbromiid (edaspidi „nPB”) on lenduv orgaaniline lahusti, mida kasutatakse eelkõige metalldetailide tööstuslikuks puhastamiseks ja rasvaärastuseks.
- 44 Hagejate, Enviro Tech Europe Ltd ja Enviro Tech International, Inc-i ainus tegevusala on toote „EnSolv” tootmine ja müük; seda toodet valmistatakse teatud patenditud valmistise baasil, mis koosneb peamiselt nPB-st. Esimene hageja on Ühendkuningriigi õiguse alusel asutatud äriühing, mida kontrollib täielikult teine hageja, Ühendriikide õiguse alusel asutatud äriühing. Talle kuulub toote EnSolv Euroopas müümise ainulitsents, see õigus hõlmab ka auru abil peenpuhastamise tehnoloogiat, mille puhul kasutatakse seda toodet. Ta omandas selle litsentsi 16. oktoobri 2001. aasta õiguste loovutamise lepinguga leitud „Keskkonnale ohutu detailide puhastamine” kasutamiseks 29. septembril 1999 väljastatud Euroopa patendi EP 0 781 842 B1 omanikult. Nimetatud Euroopa patendi punkt 0001 täpsustab:

„Käesolev leiutis seisneb üldiselt detailide molekulaarpuhastamises auru abil. Täpsemalt puudutab see [nPB-d] sisaldavate lahustite segu, mis on madala keemispunktiga terpeenide ja lahustite segu, ja puhastusmeetodit, mida rakendatakse seda lahustite segu kasutades auru abil detailidelt rasva eemaldamise seadeldises. Käesoleva leiutise esemeks olev lahustite segu ei ole tuleohtlik, söövitav ega ohtlik ja selle osoonikihti lagundav toime jääb 0,001 ja 0,046 vahele.”

- 45 Komisjoni 1. märtsi 1991. aasta direktiivi 91/325/EMÜ, millega muudetakse tehni-ka arenguga kohandamiseks kaheteistkümnendat korda nõukogu direktiivi 67/548 (EÜT L 180, lk 1), vastuvõtmisega liigitati nPB direktiivi 67/548 I lisas „ärritavaks Xn” aineks, millele on lisatud eelkõige riskilause R 10 „Tuleohtlik” ja R 20 „Kahjulik sissehingamisel”.
- 46 Riskilause R 10 „Tuleohtlik” osas täpsustavad hagejad, ilma et komisjon oleks seda vaidlustanud, et seni võimaldas Euroopa Parlamendi ja nõukogu 31. mai 1999. aas-ta direktiiv 1999/45/EÜ ohtlike preparaatide klassifitseerimist, pakendamist ja märgistamist käsitlevate liikmesriikide õigus- ja haldusnormide ühtlustamise koh-ta (EÜT L 200, lk 1; ELT eriväljaanne 13/24, lk 24), koosmõjus direktiivi 67/548 VI lisa punktiga 2.2.5, neil nimetatud direktiivi VI lisa kohaselt läbi viidud katsete tulemusel jätta toode EnSolv tuleohtliku ainena märgistamata. Esiteks sätestab di-rektiivi 1999/45 artikli 5 lõige 1, et „[p]reparaadi füüsikalis-keemilistest omadustest tulenevate ohutegurite hindamisel määratakse direktiivi 67/548/EMÜ V lisa A osas sätestatud viisil kindlaks preparaadi need füüsikalis-keemilised omadused, mis on vajalikud selle asjakohaseks klassifitseerimiseks ja märgistamiseks kooskõlas kõne-aluse direktiivi VI lisas sätestatud kriteeriumidega”. Teiseks sätestab direktiivi 67/548 VI lisa punkt 2.2.5, et „[p]raktiline kogemus on siiski tõestanud, et valmistist, mille leekpunkt on minimaalselt 21 °C ja maksimaalselt 55 °C, ei ole vaja liigitada tuleohtli-kuks, kui valmistis ei soodusta mingil viisil põlemist ja kuni ei ole põhjust karta, et ta põhjustaks ohtu selle käitlejatele või teistele isikutele”.
- 47 Ühendkuningriigi esindaja ja nPB liigitamise tehnilise toimiku raportöör Health & Sa-fety Executive (Ühendkuningriigi tervishoiu ja turvalisusamet, edaspidi „HSE”) ju-hataja tegi 16.–18. jaanuaril 2002 toimunud KMR töögrupi koosolekul muu hulgas ettepaneku liigitada nPB kategooria 2 (R 60) ja kategooria 3 (R 63) sigivust kahjustava

toimega aineks. KMR töögrupp nõustus esialgu selle ettepanekuga ja lisaks säilitas R 10 liigituse, kuni HSE esitab täiendavad andmed nPB tuleohtlikkuse kohta.

- 48 HSE tegi 2002. aasta märtsis ja aprillis ettepaneku liigitada nPB väga tuleohtlikuks aineks (R 11), lähtudes uue teadusuuringu tulemustest, mida nimetati „katse [B.] 1996 ja 2002”, millega määrati nPB leekpunktiks -10°C .
- 49 Rahvusvaheline bromeeritud lahuste ühing (International Brominated Solvent Association, edaspidi „IBSA”), kes esindab enamikku nPB tootjatest ja turustajatest ja kuhu kuuluvad sellised nPB baasil valmistatud toodete patentide omanikud nagu haagejad, vaidlustas korduvalt selle liigitamisetepaneku HSE-s, EKB-s ning KMR töörühmas ja põhjendas seda teaduslike andmete ja argumentidega. IBSA märkis lisaks, et teadusuuringud, mis annavad nPB omaduste, sh tema toimemehhanismi kohta täiendavat teavet, on alles pooleli.
- 50 Pidades silmas teatud ekspertide, sh Ühendkuningriigi ekspertide kahtlusi seoses raskustega nPB tuleohtlikkuse testimisel ja aine liigitamisel kas riskilause R 10, R 11 või R 18 alla, otsustati KMR töögrupi 15.–17. mai 2002. aasta koosolekul, et esialgu tuleb säilitada R 10 liigitus ja et tuleb kokku kutsuda erialaekspertide töörühm, kes arutab nPB tuleohtlikkuse küsimust. Lisaks otsustas KMR töögrupp jätkuvalt liigitada nPB kategooria 2 (R 60) ja kategooria 3 (R 63) sigivust kahjustava toimega aineks.

51 Erialaekspertide töörühm tuli kokku 4. detsembril 2002. Selle koosoleku aruande punkt 4 märgib:

„Eksperdid nõustuvad sellega, et tuleohtlikkus on aine omadus moodustada ümbritseva keskkonna tingimustel õhus segu, mis süttimisallika olemasolul võib tekitada isesüttimise reaktsiooni. Ümbritseva keskkonna tingimused on need, mis esinevad tavalistes keskkonna- ja ilmastikutingimustes, näiteks -20°C [kuni] 40°C ”.

52 Kõnealuse aruande punktides 23–30 on nPB tuleohtlikkuse osas täpsustatud järgmist:

„23. Ekspertidele esitati tabel, milles on esitatud kõik olemasolevad andmed nPB tuleohtlikkuse kohta (vt lisa 1). Selle tabeli koostas HSE enne kõnealust koosolekut [...].

24. Ekspertid jõudsid üksmeelele selles, et nPB-l on selline leekpunkt ja plahvatusulatus, mis võimaldab järeldada, et see aine on tuleohtlik.

25. Ekspertid märgivad, et nPB leekpunkt ilmnes üksnes üht tüüpi katse käigus ja selle katse puhul kasutati temperatuurivahemikku, mis ületas katsejuhises esitatut. Sellegipoolest peavad eksperdid neid katsetulemusi kehtivaks, kuna:

- ei esine olulisi põhjuseid kasutatud temperatuuril asjaomase katsemetoodika kõrvalejätmiseks;

- tulemuse kinnitasid kaks sõltumatut laborit, kes kasutasid erinevaid nPB proove;
- saavutatud leekpunkti katseandmed on sarnased arvutuslikega (vt lisa 2).

26. Muud tüüpi katsetega ei tuvastatud ühtegi nPB leekpunkti.

27. Nende tõendite alusel on ekspertide enamus seisukohal, et nPB tuleb liigitada sümboli F ja riskilause R 11 alla.

28. Üks ekspert asus seisukohale, et on võimalik, et see liigitus ei ole õige, kuna töörühm leidis, et nPB-ga seotud ohud on madalamad kui muudel sümboli F ja riskilause R 11 alla liigitatud vedelikel. nPB ei jää põlema pärast süüteallika kõrvaldamist.

29. Muude ainete liigitamise osas nõustuvad eksperdid sellega, et ained, millel on samasugused süttivusomadused, tuleb liigitada selliste liigitamiskriteeriumide alusel kui kõige kõrgemad nPB liigitamisel kohaldatavad kriteeriumid. Sellegipoolest tuleb liigitamisotsused teha üksikshaaval iga keemilise aine kohta eraldi, olemasolevate andmete alusel; ei ole mingit kindlat lähtekohta sama liigituse määramiseks kõigile sama grupi keemilistele ainetele, näiteks liigitada kõik [süsivesiniklahustid] automaatselt sümboli F ja riskilause R 11 alla.

30. Ekspertide töörühm soovib nende [süsivesiniklahustite] puhul, millel on plahvatuspiir, kuid millel ei ole katseliselt kindlaksmääratud leekpunkti, kasutada leekpunkti hindamiseks ja liigitamisotsuse tegemiseks nPB puhul kasutatavat arvutusmeetodit (lisa 2).”

- 53 KMR töögrupi 15.–17. jaanuari 2003. aasta koosolekul võttis KMR töögrupp teadmiseks esiteks erialaekspertide töörühma järeldused nPB tuleohtrikkuse kohta ja teiseks asjaolu, et on olemas tööstusharu märgukiri nPB reproduktiivtoksilise toime osas käimasolevate uuringute kohta. KMR töögrupi liikmete häälteenamusega otsustati nPB liigitada kategooria 3 (R 63) reproduktiivtoksiliseks aineks. Lõpuks otsustas nimetatud töögrupp soovitada direktiivi kahekümne üheksandal korral tehnika arenguga seotud kohandamisel liigitada nPB väga tuleohtrikuks aineks (R 11) ja kategooria 2 (R 60) ja kategooria 3 (R 63) reproduktiivtoksiliseks aineks.
- 54 Pärast selle soovitusel vastuvõtmist üritas IBSA korduvalt veenda KMR töögruppi uuesti avama oma arutelusid nPB üle.
- 55 KMR töögrupp otsustas oma 14.–16. mai 2003. aasta koosolekul jätta arutelu nPB küsimuses taasavamata ja kinnitas vastupidi Itaalia Vabariigi esindaja asjaomasele tagasisivõtmise taotlusele soovitusel liigitada nPB direktiivi kahekümne üheksandal korral tehnika arenguga seotud kohandamise käigus.
- 56 IBSA palus 29. augusti ja 29. septembri 2003. aasta kirjades komisjonil võtta vajalikud meetmed nende vigade parandamiseks, mille alusel töögrupp tegi nPB suhtes soovitusel.

- 57 Komisjon teatas 3. novembril 2003 saadetud kahes kirjas IBSA seaduslikele esindajatele, kes on hageja esindajad käesolevas kohtuasjas, et nende 29. augusti ja 29. septembri 2003. aasta kirjas esitatud põhjendused ei ole piisavad nPB liigitamise suhtes tehtud KMR töögrupi soovitusel muutmiseks.
- 58 Hagejad esitasid 23. detsembril 2003 Esimese Astme Kohtu kantseleisse nimetatud kirjade peale tühistamishagi, mis registreeriti numbril T-422/03 all.
- 59 Komisjoni 29. aprilli 2004. aasta direktiiviga 2004/73/EÜ, millega kohandatakse kahekümne üheksandat korda tehnika arenguga nõukogu 27. juuni 1967. aasta direktiivi 67/548/EMÜ (ELT L 152, lk 1; ELT eriväljaanne 13/34, lk 448; (edaspidi „vaidlustatud direktiiv”) (avaldatud Euroopa Liidu Teatajas 30. aprillil 2004), liigitati nPB indeksinumbri 602-019-00-5 alla, nagu on kirjeldatud lisa 1B punktis 32 (ei esitata neid rubriike, milles teave puudub või pole asjakohane):

Indeksi nr	Keemiline nimetus	Klassifitseerimine	Märgistus
nr 602-019-00-5	1-bromopropaan n-propüülbromiid	F; R 11 Rep. Cat. 2; R 60 Rep. Cat. 3; R 63 Xn; R 48/20 Xi; R 36/37/38 R 67	T; F R: 60-11-36/37/38- 48/20-63-67 S: 53-45

60 Vaidlustatud direktiivi põhjenduses 1 on märgitud:

„Direktiivi 67/548/EMÜ [...] I lisa sisaldab ohtlike ainete nimekirja [...]. Seda nimekirja on vaja ajakohastada, et see sisaldaks teatatud uusi aineid ja muid olemasolevaid aineid, ning kohandada olemasolevaid kirjeid tehnika arenguga [...]”

61 Vaidlustatud direktiivi artikli 1 lõikega 1 muudeti direktiivi 67/548 muu hulgas järgmiselt:

„[...]

b) [...] [direktiivi 67/548 I lisa] lisa 1B kirjetele vastavad kirjed asendatakse nimetatud lisa tekstiga;

[...]”

62 Vaidlustatud direktiivi artikli 2 lõige 1sätetab, et liikmesriigid jõustavad nimetatud direktiivi järgimiseks vajalikud õigusnormid hiljemalt 31. oktoobriks 2005.

63 Vastavalt selle artiklile 3 jõustub vaidlustatud direktiiv kahekümnendal päeval pärast selle avaldamist Euroopa Liidu Teatajas, st 20. mail 2004.

Menetlus ja poolte nõuded

64 Üldkohtu kantseleis 22. juulil 2006 registreeritud hagiavaldusega esitasid hagejad käsitletava hagi.

65 Hagejad paluvad Üldkohtul:

- tühistada vaidlustatud direktiiv osas, milles sellega liigitatakse nPB väga tuleohtlikuks aineks (R 11) ja kategooria 2 (R 60) reproduktiivtoksiliseks aineks (edaspidi „vaidlustatud liigitus”);
- tunnistada komisjon vastutavaks kahju eest, mida hagejad kandsid komisjoni ebaseadusliku tegevuse tõttu ning hüvitada hagejatele see kahju esialgses summas 350 000 eurot;
- tunnistada komisjon vastutavaks eeldatava ja piisava kindlusega ennustatava kahju eest, isegi kui seda kahju ei saa esialgu täpselt hinnata;
- mõista kohtukulud välja komisjonilt.

66 Üldkohtu kantseleisse 13. septembril 2004 saabunud eraldi dokumendiga esitas komisjon Üldkohtu kodukorra artikli 114 alusel tühistamisnõude ja kahju hüvitamise nõude vastu vastuvõetamatuse vastuväite. Hagejad esitasid 25. oktoobril 2004 selle vastuväite kohta oma märkused.

- 67 Hagejad esitasid 4. novembril 2004 Üldkohtule EÜ artiklite 242 ja 243 alusel eraldi dokumendina ajutiste meetmete kohaldamise taotluse, milles palusid ajutiste meetmete üle otsustaval kohtunikul teha määrus „[vaidlustatud] direktiivi nPB lisamise peatamise kohta kuni otsuse tegemiseni põhikohtuasjas”. Üldkohtu president jättis 10. veebruari 2005. aasta määrusega kohtuasjas T-291/04 R: Enviro Tech Europe ja Enviro Tech International vs. komisjon (EKL 2004, lk II-475) selle taotluse rahuldamata ja lükkas kohtukulude üle otsustamise edasi.
- 68 Üldkohtu 30. juuni 2005. aasta määrusega otsustati vastuvõetavuse vastuväide ja kohtukulude küsimus lahendada edaspidi antud kohtuastmes menetlust lõpetava kohtuotsusega.
- 69 Komisjon palub kostja vastuses Üldkohtul:
- jätta hagi rahuldamata;
 - mõista kohtukulud välja hagejatelt.
- 70 Üldkohtu kolmanda koja esimehe 15. juuli 2005. aasta määrusega liideti pärast poolte ärakuulamist käesolev asi kodukorra artikli 50 alusel kirjaliku ja suulise menetluse ning kohtuotsuse huvides kohtuasjaga T-422/03.
- 71 Üldkohtu kolmanda koja esimehe 1. märtsi 2007. aasta määrusega menetlus peatati kuni Euroopa Kohtu 13. märtsi 2008. aasta otsuse kohtuasjas C-125/06 P: komisjon vs. Infront WM (EKL 2008, lk I-1451) kuulutamiseni.

- 72 Üldkohtu kolmanda koja esimehe 18. detsembri 2008. aasta määrusega menetlus peatati kuni Euroopa Kohtu 15. oktoobri 2009. aasta otsuse kohtuasjas C-425/08: Enviro Tech (Europe) (EKL 2009, lk I-10035) kuulutamiseni.
- 73 Üldkohtu kantseleisse 27. novembril 2009 saabunud eraldi dokumendiga loobusid hagejad oma hagist kohtuasjas T-422/03.
- 74 Üldkohtu kolmanda koja esimehe 18. detsembri 2009. aasta määrusega kustutati kohtuasi T-422/03 registrist.
- 75 Kodukorra artikli 64 alusel võetava menetlust korraldava meetmena teavitas Üldkohtu pooli määruse nr 1272/2008 vastuvõtmisest ja jõustumisest ning palus neil esitada kirjalikud märkused selle võimalike tagajärgede kohta käesolevas menetluses. Sellele taotlusele vastuseks esitas komisjon Üldkohtu kantseleisse 15. jaanuaril 2010 saabunud eraldi dokumendiga taotluse, et Üldkohtu otsustaks, et kodukorra artiklite 113 ja 114 kohaselt on käsitletava hagi ese ära langenud ning et puudub vajadus asja üle otsustada, sest direktiivi 67/548 I lisa, mis sisaldab vaidlustatud liigitust, tunnistati määrusega nr 1272/2008 kehtetuks alates 20. jaanuarist 2009.
- 76 Hagejad esitasid selle taotluse kohta oma märkused 11. märtsil 2010. Nende märkuste raames palusid nad Üldkohtult luba oma nõuete ja tühistamisväidete muutmiseks nii, et need puudutavad nüüd ka vaidlustatud liigitust määruse nr 1272/2008 VI lisa 3. osa tabelis 3.2 esitatud kujul.
- 77 Üldkohtu kantseleisse 9. aprillil 2010 saabunud eraldi dokumendiga palus komisjon nimetatud taotluse rahuldamata jätta.

- 78 Kuna koja ühel liikmel esines takistus käesoleva asja läbivaatamisel osalemiseks, määras Üldkohtu president Üldkohtu kodukorra artikli 32 lõike 3 alusel koja koosseisu täiendamiseks kotta uue kohtuniku.
- 79 Ettekandja-kohtuniku ettekande põhjal otsustas Üldkohus (esimene koda) alustada suulist menetlust.
- 80 Poolte kohtukõned ja nende vastused Üldkohtu suulistele küsimustele kuulati ära 5. mai 2011. aasta kohtuistungil.

Õiguslik käsitlus

Tühistamisnõue

Taotlus jätta kohtuasjas otsus tegemata

- 81 Kõigepealt tuleb märkida, nagu komisjon kohtuistungil kinnitas ja mille kohta tehti märke kohtuistungil protokollis, et taotlus jätta kohtuasjas otsus tegemata puudutab üksnes vaidlustatud direktiivi tühistamise nõuet ega puuduta kahju hüvitamise nõuet.

- 82 Komisjon väidab, et vaidlustatud liigituse määrusega nr 1272/2008 kehtetuks tunnistamise tõttu tuleb tühistamiskohtu jätta rahuldamata vastavalt kodukorra artiklitele 113 ja 114, kuna selle ese on ära langenud. Nimelt sätestab määruse nr 1272/2008 artikli 55 lõige 11, et vaidlustatud liigitust sisaldav direktiivi 67/548 I lisa „jäetakse välja” – see on mõiste „kehtetuks tunnistamine” sünonüüm – ning see säte jõustus siis, kui määrus hakkas kehtima, st 20. jaanuaril 2009. Lisaks kinnitab nimetatud määruse põhjendus 53, et nimetatud direktiivi I lisas loetletud liigitused kantakse nimetatud määruse VI lissasse. Hagejad ei saa ka enam väita, et neil on säilinud põhjendatud huvi vaidlustatud direktiivi tühistamiseks vastavalt kohtupraktikas tunnustatud erandlikele tingimustele.
- 83 Hagejad leiavad, et neil on säilinud põhjendatud huvi käesolevat menetlust jätkata.
- 84 Väljakujunenud kohtupraktika kohaselt peab hageja menetluse algatamise huvi hagi eseme seisukohalt esinema hagi esitamise hetkel, vastasel juhul on hagi vastuvõetamatu. See vaidluse, nagu ka menetluse algatamise huvi, peab säilima kuni kohtuotsuse tegemiseni, mis eeldab, et hagi peab selle esitajale tooma selle lõpptulemuse kaudu mingit kasu, vastasel juhul võidakse asjas kohtuotsus jätta tegemata (Euroopa Kohtu 7. juuni 2007. aasta otsus kohtuasjas C-362/05 P: Wunenburger vs. komisjon, EKL 2007, lk I-4333, punkt 42; Üldkohtu 24. septembri 2008. aasta otsus kohtuasjas T-45/06: Reliance Industries vs. nõukogu ja komisjon, EKL 2008, lk II-2399, punkt 35, ja Üldkohtu 18. märtsi 2009. aasta otsus kohtuasjas T-299/05: Shanghai Excell M & E Enterprise ja Shanghai Adepteck Precision vs. nõukogu, EKL 2009, lk II-573, punkt 43 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 85 Käesoleval juhul ei ole vaidlust küsimuses, et hagejatel oli käsitletava hagi esitamise ajal põhjendatud huvi vaidlustatud liigituse tühistamiseks.

86 Ilma et oleks vaja võtta seisukohta selles, kas määruse nr 1272/2008 artikli 55 lõikega 11 direktiivi 67/548 I lisa väljajätmise tõttu kaotas vaidlustatud liigitus oma õiguslikult siduva mõju, tuleb eeltoodule lisaks meenutada, et vaidlustatud õigusakti kehitivuse võimalik lõppemine, mis ilmneb pärast hagi esitamist, ei too iseenesest kaasa Euroopa Liidu Kohtu kohustust asjas seetõttu kohtuotsus selle tõttu tegematta jätta, et kohtuotsuse kuulutamise päeval puudub ese ja menetluse algatamise huvi (vt selle kohta eespool punktis 83 viidatud kohtuotsus *Wunenburger vs. komisjon*, punkt 47, ja eespool viidatud kohtuotsus *Shanghai Excell M&E Enterprise ja Shanghai Adeptechn Precision vs. nõukogu*, punkt 46).

87 Nagu komisjon kohtuistungil kinnitas ja mille kohta tehti märke kohtuistungil protokollis, tuleb eeltoodu kohta osutada sellele, et hagejate vastu on siseriiklikul tasemel esitatud süüdistusi ja neid on karistatud toote EnSolv turustamisel nende ettekirjutuste rikkumise eest, mis tulenevad vaidlustatud liigitusest ja mis on asjaomastesse siseriiklikesse õigusnormidesse üle võetud. Need süüdistused ja karistused tulenevad High Court of Justice (England and Wales), Queen's Bench Divisioni (Administrative Court) (kõrgem kohus (Inglismaa ja Wales), kuningliku kohtu osakonnas (halduskohus) (Ühendkuningriik) 12. juulil 2007 algatatud kohtumenetlusest CO/5860/2007, mis on praegu peatatud, kuni tehakse käesoleva menetluse lõpetav kohtuotsus (vt ka eespool punktis 72 viidatud kohtuotsus *Enviro Tech (Europe)*, punkt 25). Selles osas tuleb täpsustada, et vaidlustatud direktiiv kujutab endast õiguslikku alust liikmesriikide kehtestatud õigusaktidele, millega nad täidavad nimetatud direktiivi artikli 2 lõikes 1, koostoimes EÜ artikli 249 kolmanda lõiguga, kehtestatud ülevõtmise kohustust, ja kõik selle raames võetud siseriiklikud kontrollimise ja karistamisega seotud haldusmeetmed, mis on võetud eelkõige nende reeglite rikkumise puhul, on jätkuvalt õigustatud vaidlustatud liigitusega, mis kehtestati sama direktiiviga.

88 Hagejad märgivad, et esiteks tuleneb sellest, et vaidlustatud direktiivil on juba siseriiklikul tasandil nende suhtes õiguslikult siduv mõju, kuna nende vastu esitati süüdistusi

ja neid karistati nimelt Ühendkuningriigis selle eest, et nad ei järginud vaidlustatud liigitusega kehtestatud piiranguid, mille tõttu algatati High Court of Justice'is kohtuasi, ja teiseks on üksnes tühistamisotsusel *ex tunc*-mõju, mis tagasiulatuvalt kõrvaldab vaidlustatud liigituse liidu õiguskorrast nii, nagu seda ei oleks seal kunagi olnud (vt selle kohta Üldkohtu 12. detsembri 2006. aasta otsus kohtuasjas T-228/02: Organisation des Modjahedines du peuple d'Iran vs. nõukogu, EKL 2006, lk II-4665, punkt 35).

⁸⁹ Üksnes vaidlustatud liigituse kehtetuks tunnistamisest või kehtetuks muutumise tuvastamisest või selle õigusvastasuse võimalikust tuvastamisest kahju hüvitamise nõude alusel (24. oktoobri 2000. aasta otsus kohtuasjas T-178/98: Fresh Marine vs. komisjon, EKL 2000, lk II-3331, punkt 45) ei piisa seevastu hagejate kaitsmiseks nende suhtes võetud siseriiklike sunnimeetmete eest, kuna erinevalt tühistamisotsusest on sellistel tuvastustel üksnes *ex nunc*-mõju ja see piirdub ainult kahju hüvitamise vaidlusega ega kõrvalda tagasiulatuvalt nende meetmete õiguslikku alust.

⁹⁰ Neil põhjustel ja arvestades hagejate suhtes võetud sunnimeetmeid, mis tuginevad vaidlustatud liigitusel, mis kehtestati kõigepealt vaidlustatud direktiiviga ja seejärel nimetatud direktiivi rakendamiseks kehtestatud siseriiklike õigusnormidega, on hagejatel õigus väita, et nende jaoks on kõnealuse vaidlustatud liigituse tühistamine kasulik ja seega on neil selles osas põhjendatud huvi.

⁹¹ Seega tuleb jätta rahuldamata komisjoni taotlus jätta kohtuasjas otsus tegemata.

Nõuete ja tühistamisväidete muutmise taotlus

- ⁹² Hagejad põhjendavad oma tühistamisnõuete ja -väidete muutmise taotlust, mis puudutab vaidlustatud liigitust määruse nr 1272/2008 VI lisa 3. osas esitatud kujul, asjaoluga, et käimasoleva menetluse peatamine, kuni Euroopa Kohus teeb otsuse kohtuasjas C-425/08, ja määruse nr 1272/2008 avaldamine 31. detsembril 2008 ei võimaldanud neil taotleda Üldkohtult luba oma nõuete ja tühistamisväidete muutmiseks pärast nimetatud määruse jõustumist. Peamine põhjus, miks nad ei esitanud selle uue liigituse peale eraldi hagi, seisnes selles, et sel ajal toimus menetlus kohtuasjas C-425/08. Kui selles menetluses oleks nimelt tehtud neile soodne otsus, siis oleks määruse nr 1272/2008 peale esitatud eraldi hagi olnud kasutu. Igal juhul on käesoleval juhul nõuete ja tühistamisväidete muutmise taotlus vastuvõetav vastavalt tingimustele, mida Üldkohus tunnustas oma 9. septembri 2010. aasta otsuses kohtuasjas T-348/07: Al-Aqsa vs. nõukogu (EKL 2010, lk II-4575, punktid 30–36).
- ⁹³ Komisjon palub nõuete ja tühistamisväidete muutmise taotlus tagasi lükata, kuna see esitati hilinenult ja see on seetõttu vastuvõetamatu.
- ⁹⁴ Väljakujunenud kohtupraktika kohaselt tuleb juhul, kui õigusakt asendatakse menetluse ajal samasuguse esemega õigusaktiga, seda pidada uueks asjaoluks, mis lubab hagejal oma nõudeid ja väiteid kohandada. Sellisel juhul oleks hagejale uue hagi esitamise kohustuse kehtestamine vastuolus hea õigusemõistmise põhimõtte ja

menetlusökonoomia nõudega. Peale selle oleks ebaõiglane, kui asjaomane institutsioon saaks liidu kohtule õigusakti peale esitatud hagiavalduses esitatud kriitikale vastata vaidlustatud õigusakti muutmise või selle teise otsusega asendamise kaudu ning tugineda sellele muutmisele või asendamisele kohtumenetluse käigus selleks, et võtta teiselt poolelt võimalus laiendada oma esialgseid nõudeid ja väiteid hilisemale õigusaktile või esitada selle vastu täiendavaid nõudeid ja väiteid (vt selle kohta eespool punktis 87 viidatud kohtuotsus Organisation des Modjahedines du peuple d'Iran *vs.* nõukogu, punkt 28 ja seal viidatud kohtupraktika; vt ka Üldkohtu 7. oktoobri 2009. aasta otsus kohtuasjas T-420/05: *Vischim vs. komisjon*, EKL 2009, lk II-3841, punkt 53).

- 95 Hoolimata sellest, et vaidlustatud direktiiviga kehtestatud vaidlusalune liigitus asendati menetluse ajal analoogse liigitusega, mis on esitatud määruse nr 1272/2008 VI lisa 3. osa tabelis 3.2, tuleb käesoleval juhul siiski tõdeda, et hagejad on ise tunnistanud, et nad ei esitanud eraldi tühistamishagi selle määruse peale ega taotlenud ka käesoleva menetluse käigus EÜ artikli 230 viiendas lõigus ette nähtud vaidlustamise tähtaja jooksul luba muuta oma tühistamisväiteid. Pealegi lubatakse kohtupraktikas tunnustatud analoogsetel põhjustel tühistamishagi vastuvõetavuse tingimuste korrigeerimist üksnes siis, kui see esitati enne vaidlustamistähtaja möödumist (Euroopa Kohtu 27. novembri 1984. aasta otsus kohtuasjas 50/84: *Bensider jt vs. komisjon*, EKL 1984, lk 3991, punkt 8), sest tühistamisnõuete muutmine pärast nimetatud tähtaja lõppemist ei oleks kooskõlas EÜ artikli 230 viienda lõiguga. Vastavalt õiguskindluse põhimõttele ja põhimõttele, mille kohaselt isikud on seaduse ees võrdsed (vt selle kohta Euroopa Kohtu 18. jaanuari 2007. aasta otsus kohtuasjas C-229/05 P: *PKK ja KNK vs. nõukogu*, EKL 2007, lk I-439, punkt 101), kinnistab see säte avalikul huvil põhineva hagi esitamise tähtaja, mis on määratud, absoluutne ja edasilükkamatu. Igasugune Euroopa Kohtu antud sellise tähtaja järgimata jätmine või selle pikendamine, isegi kui pooled on selles osas üksmeelel, on seega vastuolus selle sätte ühemõttelise sõnastuse ja ülesehitusega ning asutamislepingu autorite kavatsusega. Pealegi ei võimalda avaliku huvi kriteeriumid kodukorra artiklite 111 ja 113 tähenduses, mille esinemisel on Üldkohtus kohustatud tunnistama vastuvõetamatuks nii tühistamishagi kui ka tühistamisnõuete muutmise taotluse, kitsendavat tõlgendamist, vastasel korral tekiks vastupidi õiguskindluse põhimõttele ja põhimõttele, mille kohaselt isikud on seaduse ees võrdsed, võimalus hiilida mööda neist asutamislepingu kohustuslikest sätetest, mis reguleerivad eelkõige vaidlustamistähtaegu.

96 Selles osas ei saa hagejad tugineda Üldkohtu erandlikule seisukohale eespool punktis 91 viidatud kohtuotsuses *Al-Aqsa vs. nõukogu*, mis puudutas muu hulgas väga eriliste faktiliste ja õiguslike asjaoludega olukorda, mida ei saa võrrelda käesoleva olukorraga. Käesoleval juhul on hagejad tegelikult kas tahtlikult või hooletusest jätnud esitamata tühistamishagi vaidlustatud liigituse peale, mis on analoogselt esitatud määruse nr 1272/2008 VI lisa 3. osa tabelis 3.2, või jätnud käesolevas menetluses esitamata taotluse vastavalt muuta oma tühistamisväiteid selleks ette nähtud tähtaja jooksul, samas kui neil selline võimalus ilmselgelt oli ja kui sellist tegevust võis neilt mõistlikult eeldada. Selles osas ei saa omistada tähtsust ainsale argumendile, et määruse nr 1272/2008 Euroopa Liidu Teatajas avaldamise ajal, st 31. detsembril 2008 oli menetlus peatatud kodukorra artikli 77 punkti a ja artikli 79 lõike 1 esimese lõigu alusel, kuna selline menetluse peatamine ei saa mõjutada EÜ artikli 230 viiendas lõigus sätestatud vaidlustamistähtaegade kulgemist.

97 Seetõttu tuleb hagejate nõuete ja tühistamisväidete muutmise taotlust, mis esitati 11. märtsil 2010, st peaaegu üks aasta pärast määruse nr 1272/2008 vaidlustamistähtpäeva ja peaaegu viis kuud pärast käesoleva menetluse jätkumist pärast eespool punktis 72 viidatud kohtuotsuse *Enviro Tech (Europe)* kuulutamist, pidada ilmselgelt hilinenuks ja see taotlus tuleb vastuvõetamatuse tõttu tagasi lükata.

Tühistamisnõude vastuvõetavus EÜ artikli 230 neljanda lõigu alusel

98 Kõigepealt tuleb märkida, et olenemata asjaolust, et ELTL artikkel 263 jõustus käesoleva menetluse kestel, st 1. detsembril 2009, tuleb tühistamisnõuet hinnata üksnes EÜ artikli 230 neljanda lõigu alusel (Üldkohtu 7. septembri 2010. aasta määrus *T-532/08: Norilsk Nickel Harjavalta ja Umicore vs. komisjon*, EKL 2010, lk II-3959,

punkti 68–75, ja Üldkohtu 7. septembri 2010. aasta määrus T-539/08: Etimine ja Eti-products vs. komisjon, EKL 2010, lk II-4017, punktid 74–81) ning seda asjaolu ei ole pooled vaidlustanud.

⁹⁹ Komisjoni arvates tuleb tühistamisnõue tunnistada vastuvõetamatuks, kuna vaidlustatud liigitus ei puuduta hagejaid isiklikult EÜ artikli 230 neljanda lõigu tähenduses. Esiteks ei olnud hagejatel direktiivi 67/548 tehnika arenguga kohandamise menetluses menetlusõigusi; teiseks ei saa nad väita, et see kahjustab nende olemasolevaid õigusi, mis individualiseeriks neid adressaadina. Sealjuures ei puuduta Euroopa patendi EP 0 781 842 B1 kasutamise ainulitsents, mis ei kuulu hagejatele, nPB-d kui sellist, vaid lahustite segu ning puhastusmeetodit. Samuti ei ole patent vaidlustatud liigituse tõttu iseenesest tühine. Lisaks ei ole hagejad selliste ettevõtjate hulgas, kelle hulga vaidlustatud direktiivi vastuvõtmise hetkel saab kindlaks määrata ja piiritleda.

¹⁰⁰ Hagejad leiavad, et vaidlustatud liigitus puudutab neid isiklikult EÜ artikli 230 neljanda lõigu tähenduses, mistõttu nende tühistamisnõue on vastuvõetav. Selles osas väidavad hagejad sisuliselt, et esiteks osalesid nad aktiivselt „haldusmenetluses”, mis lõppes vaidlustatud liigituse vastuvõtmisega; selle menetluse raames tegi komisjon nende suhtes „üksikotsused”, ning hagejad väidavad, et neile laienevad menetluslikud tagatised. Teiseks muudab vaidlustatud liigitus kehtetuks neile kuuluva varasema intellektuaalse omandi õiguse, st ainulitsentsi, mis tuleneb Euroopa pantendist EP 0 781 842 B1, mis tugineb 95% ulatuses nPB-st koosneval tootel EnSolv ja ning auru abil peenpuhastamise tehnoloogial, mille omadused põhinevad nPB tõhususel, tuleohutusel ja kahjutusel, ning selle õiguse kehtetuks muutmise tõttu kaotavad nad lõplikult oma turuseisundi. Kolmandaks väidavad hagejad, et silmas pidades nende erilist turuseisundit ja tulenevalt asjaolust, et neile kuulus kõnealune varasem õigus,

kuuluvad nad nende ettevõtjate piiratud ringi, keda vaidlustatud liigitus mõjutas. Neljandaks leiavad hagejad, et Üldkohus peab tunnistama tühistamisnõude vastuvõetavaks, et tagada nende õigus tõhusale kohtulikule kaitsele.

- 101 Küsimuse osas, kas vaidlustatud liigitus puudutab hagejaid isiklikult, tuleb meenutada, et seda liigitust hõlmav vaidlustatud direktiiv kujutab endast üldakti, mida kohaldatakse objektiivselt määratletud olukordades ja mis toob kaasa õiguslikke tagajärgi üldiselt ja abstraktsel viisil määratletud isikute ringile, st kõigile füüsilistele ja juriidilistele isikutele, kes toodavad ja/või turustavad nPB-d või selle baasil valmistatud tooteid. Asjaolu, et õigusakt on oma laadilt ja kohaldamisalalt üldine kõigi asjassepuutuvatele ettevõtjate suhtes, ei välista sellegipoolest siiski seda, et see võiks neist mõningaid isiklikult puudutada (Euroopa Kohtu 23. aprilli 2009. aasta otsus kohtuasjas C-362/06 P: Sahlstedt jt vs. komisjon, EKL 2006, lk I-2903, punkt 29; Üldkohtu 10. septembri 2002. aasta määrus kohtuasjas T-223/01: Japan Tobacco ja JT International vs. parlament ja nõukogu, EKL 2002, lk II-3259, punkt 29, ja Üldkohtu 30. aprilli 2003. aasta määrus kohtuasjas T-154/02: Villiger Söhne vs. nõukogu, EKL 2003, lk II-1921, punkt 40).
- 102 Sellega seoses tuleb meenutada, et isik, kes ei ole otsuse adressaat, saab üksnes siis väita, et vastav akt puudutab teda isiklikult EÜ artikli 230 neljanda lõigu mõttes, kui see õigusakt mõjutab teda teatud talle eriomaste tunnuste või teda iseloomustava faktilise olukorra tõttu, mis teda kõigist teistest isikutest eristab, ning seega individualiseerib teda sarnaselt selle õigusakti adressaadiga (Euroopa Kohtu 15. juuli 1963. aasta otsus kohtuasjas 25/62: Plaumann vs. komisjon, EKL 1963, lk 197 ja 223, ning Euroopa Kohtu 26. novembri 2009. aasta määrus kohtuasjas C-444/08 P: Região autõnoma dos Açores vs. nõukogu, kohtulahendite kogumikus ei avaldata, punkt 36).
- 103 Kui otsus puudutab isikute gruppi, kes olid akti vastuvõtmise hetkel identifitseeritud või identifitseeritavad grupi liikmetele omaste kriteeriumide põhjal, võivad need isikud pealegi olla otsusest isiklikult puudutatud seetõttu, et nad kuulusid majandustegevuses osalejate piiratud ringi (Euroopa Kohtu 22. juuni 2006. aasta

otsus liidetud kohtuasjades C-182/03 ja C-217/03: Belgia ja Forum 187 *vs.* komisjon, EKL 2006, lk I-5479, punkt 60; eespool punktis 71 viidatud kohtuotsus komisjon *vs.* Infront WM, punkt 71, ja eespool punktis 100 viidatud kohtuotsus Sahlstedt jt *vs.* komisjon, punkt 30).

104 Võimalus vaidlusaluse meetme vastuvõtmisel enam-vähem täpselt määratleda õigus-subjektide arvu ja isegi neid isikuid, kellele seda meedet kohaldatakse, ei tähenda siiski mingil moel, et see meede neid subjekte isiklikult puudutab, kui on selge, et seda kohaldatakse asjaomase meetmega määratletud õiguslikult või faktiliselt objektiivse olukorra alusel (Euroopa Kohtu 8. aprilli 2008. aasta määrus kohtuasjas C-503/07 P: Saint-Gobain Glass Deutschland *vs.* komisjon, EKL 2008, lk I-2217, punkt 70, ja eespool punktis 100 viidatud kohtuotsus Sahlstedt jt *vs.* komisjon, punkt 30).

105 Neist põhimõtetest lähtudes tuleb hinnata, kas vaidlustatud liigitus puudutab hagejaid isiklikult.

106 Esiteks tuleb hagejate osalemise kohta menetluses, mille tulemusel võeti vastu vaidlustatud liigitus, ja hagejate võimalike menetluslike tagatiste kohta märkida, et asjaomased õigusnormid ei näe ette hagejaid kaitsvaid menetluslikke tagatise, millele nad saaksid tugineda näitamaks, et neil on põhjendatud huvi nõuda vaidlustatud direktiivi tühistamist (Üldkohtu 14. detsembri 2005. aasta määrus kohtuasjas T-369/03: Arizona Chemical jt *vs.* komisjon, EKL 2005, lk II-5839, punktid 58–90). Niisiis ei saa hagejaid neid kaitsvate menetluslike tagatiste puudumise tõttu väita, et nad on asjaomase faktilise olukorra tõttu seoses vaidlustatud liigitusega individualiseeritud (vt selle kohta eespool punktis 97 viidatud kohtumäärused Norilsk Nickel Harjavalta ja Umicore *vs.* komisjon, punktid 103–106, ning Etimine ja Etiproducs *vs.* komisjon,

punktid 109–112; vt analoogia alusel Euroopa Kohtu 17. veebruari 2009. aasta määrus kohtuasjas C-483/07 P: Galileo Lebensmittel vs. komisjon, EKL 2009, lk I-959, punkt 53). Lisaks ei ole vaidlust küsimuses, et hagejad astusid direktiivi 67/548 tehnika arenguga kohandamise menetlusse, mille tulemusel võeti vastu vaidlustatud liigitus, alles pärast selle menetluse alustamist KMR töögrupi poolt, pöördudes 2003. aastal HSE kui nPB liigitamise tehnilise toimiku raportööri poole ja esitades talle uut teavet, et avada uuesti asjaomane arutelu, ning vaidlust ei ole selles, et hagejad ei olnud seega nPB esialgse liigituse, mida vaidlustatud direktiiviga muudeti, ega ka viimati nimetatud direktiiviga vastu võetud liigituse algatajad.

107 Teiseks tuleb selle kohta märkida, et hagejatel on asjaomasel turul väidetavalt eriline seisund „unikaalse toote” tootjatena ja varasema eriõiguse omanikena ning nende võimaliku kuulumise tõttu ettevõtjate piiratud ringi, et nPB baasil valmistatud toodete tootmist ja turustamist puudutavast teabest, mille pooled esitasid vastuseks Üldkohu kirjalikele küsimustele, ilmneb esiteks, et nPB on lisaks puhastamiseks mõeldud lahustitele veel mitme niisuguse toote üks koostisosa, mis kuuluvad eri turgudele, nagu aerosoolid, tekstiilid, liimid, trükivärvid, pinnakattevahendid, ja seda kasutatakse farmaatsiatoodete ja muude orgaaniliste ühendite tootmisel lähteainena, näiteks putukamürgid, kvaternaarsed dialküüldimetüülammooniumiühendid, aroomi- ja lõhnaained. Teiseks, mis puudutab struktuuri, mis on auru abil peenpuhastamiseks mõeldud nPB baasil valmistatud lahustite tootmise ja müügi turul, kus hagejad tegutsevad, siis kõnealusest teabest selgub, et hagejad ei ole ainsad ettevõtjad, kes kasutavad nPB-d selliste puhastustoodete peamise koostisosana, vaid neil on mitmeid samal turul aktiivselt tegutsevaid otseseid konkurente. Komisjon on selles osas nimetanud kolme äriühingut (kes kõik on asutatud Ühendriikides), hagejad on esiteks nimetanud nelja konkureerivat toodet, mis on valmistatud nPB baasil ja mida vaidlustatud liigitus „eeldatavasti mõjutab” ja teiseks täpsustasid hagejad kohtuistungil, et mõni neist tootjatest on ilmselt lahkunud Euroopa turult. Lisaks ilmneb hagejate esindajate poolt IBSA nimel 13. novembril 2002 komisjonile saadetud kirjast, et „IBSA liikmed esindavad NPB lahustite turust 90 % ja hõlmavad [viit] tootjat [...]” ja et „IBSA liikmetele

kuulub kuus Ameerika patenti nPB baasil valmistatud toodetele ning Euroopa patendid ja muud välismaised patendid”.

108 Isegi kui oletada, et vaidlustatud liigitus mõjutab nPB-d üksnes osas, milles seda turustatakse auru abil peenpuhastamiseks mõeldud nPB baasil valmistatud lahustite tootmise ja müügi turul, kuigi see ei ole nii, tuleb eespool punktis 106 viidatud tõenditest lähtudes järeldada, et hagejatel ei ole õnnestunud tõendada nende väidetud erilist seisundit turul „unikaalse toote” tootjatena ja varasema erioiguse omanikena ega nende võimaliku kuulumise tõttu ettevõtjate piiratud ringi.

109 Isegi komisjoni üksikasjalike vastuargumentide peale jätsid hagejad tegelikult õiguslikult piisavalt täpsustamata selle väidetava ettevõtjate piiratud ringi iseloomustavad tunnused ja selle koosseisu, mis turustab tootega EnSolv analoogseid nPB baasil valmistatud tooteid, mille osas nad mõnavad, et vaidlustatud liigitus mõjutab ka neid. Seega ei selgu hagejate esitatud dokumentidest, kas selle ettevõtjate kategooria all peetakse silmas neid ettevõtjaid, kes toodavad ja/või turustavad nPB baasil valmistatud puhastamislahusteid, ja/või neid ettevõtjaid, kellele kuuluvad hagejatega analoogsed intellektuaalse omandi õigused – nagu võib tuletada IBSA kirjast. Lisaks ei ole hagejad suutnud tõendada, et see ettevõtjate kategooria ei ole pärast vaidlustatud liigituse jõustumist muutunud. Võttes niisiis arvesse usaldusväärse täpsustuse puudumist asjaomaste ettevõtjate identiteedi, arvu ja seisundi kohta, eelkõige selle kohta, kas neil on analoogne turuseisund või varasemad õigused või mitte ja kas nad kannatavad vaidlustatud liigituse tõttu sarnaste kahjulike tagajärgede all või mitte, ei võimalda esinevad asjaolud mingil moel järeldada ettevõtjate piiratud ringi olemasolu (eespool punktis 71 viidatud kohtuotsus komisjon vs. Infront WM, punktid 73–76), keda nimetatud liigitus mõjutab.

- 110 Tuleb meenutada, et võimalus vaidlustatud õigusakti vastuvõtmise ajal enam-vähem täpselt määratleda õigussubjektide arvu ja isegi neid isikuid, kellele seda akti kohaldatakse, ei tähenda siiski mingil moel, et see akt neid subjekte isiklikult puudutab, kui on selge, et seda kohaldatakse asjaomase aktiga määratletud õiguslikult või faktiliselt objektiivse olukorra alusel (vt eespool punkt 103). Pealegi ei piisa sellest, et üldkohaldatav akt puudutab teatud ettevõtjaid majanduslikult rohkem kui teisi, et neid võrreldes nende teiste ettevõtjatega individualiseerida, kui seda akti kohaldatakse objektiivselt määratletud olukorra alusel (vt Üldkohtu 2. märtsi 2010. aasta otsus kohtuasjas T-16/04: Arcelor vs. parlament ja nõukogu, EKL 2010, lk II-211, punkt 106 ja seal viidatud kohtupraktika). Lisaks on kohtupraktikas tunnustatud, et üksnes asjaolu, et hageja võib kaotada olulise sissetulekuallika uue õigusliku regulatsiooni tõttu, ei tõenda seda, et ta on erilises olukorras, ning sellest ei piisa, et tõendada, et see õiguslik regulatsioon puudutab teda isiklikult, hageja peab esitama tõendid asjaolu kohta, et väidetavalt tekitatud kahju individualiseerib teda kõigi teiste ettevõtjate suhtes, keda asjaomane regulatsioon puudutab samal moel kui teda (vt selle kohta Üldkohtu 29. juuni 2006. aasta määrus kohtuasjas T-311/03: Nürburgring vs. parlament ja nõukogu, kohtulahendite kogumikus ei avaldata, punktid 65 ja 66 ning seal viidatud kohtupraktika).
- 111 Järelikult ei õigusta oletus, et hagejatele tekkis vaidlustatud liigituse jõustumise ja rakendamise tõttu oluline majanduslik kahju, iseenesest seda, et nad on isiklikult puudutatud.
- 112 Samuti ei piisa hagejate individualiseerimiseks asjaolust – eeldades, et see vastab tõele –, et hagejad on ainsad ettevõtjad, kes on pühendanud oma majandustegevuse nPB baasil valmistatud puhastuslahusti turustamisele, mida vaidlustatud liigitus puudutab eelkõige seetõttu, et see koosneb 95% ulatuses kõnealuselt aineist, sest on olemas ka teisi ettevõtjaid, kes toodavad ja/või turustavad nPB baasil valmistatud puhastuslahustitega analoogseid tooteid ja nende ettevõtjate hulka ja nende isikut ei ole täpsustatud või kuna nende ettevõtjate ring on võinud muutuda pärast asjaomase

liigituse jõustumist (vt selle kohta Euroopa Kohtu 26. juuni 1990. aasta otsus kohtuasjas C-152/88: Sofrimport vs. komisjon, EKL 1990, lk I-2477, punkt 11, ja Üldkohtu 6. septembri 2004. aasta määrus kohtuasjas T-213/02: SNF vs. komisjon, EKL 2004, lk II-3047, punktid 62 ja 63) ja kuna see liigitus mõjutab nende tooteid samamoodi nagu hagejate toodet.

- 113 Neil põhustel tuleb otsustada, et isegi mitte pärast komisjoni üksikasjalikke vastuar-
gumente ja mitmeid Üldkohtu võetud korralduslikke meetmeid ei ole hagejad suut-
nud õiguslikult piisavalt tõendada, et vaidlustatud direktiivi vastuvõtmise ajal kuulu-
sid nad vaidlustatud liigitust silmas pidades individualiseeritud ettevõtjate piiratud
ringi või et nende eriline seisund auru abil peenpuhastamiseks mõeldud nPB baasil
valmistatud puhastamislahustite tootmise ja turustamise turul individualiseerib neid
kõigi teiste ettevõtjatega võrreldes. Kuna vaidlustatud liigitus puudutab tegelikult
üksnes nPB-d kui sellist, mitte ühtegi selle baasil valmistatud toodet, nagu EnSolv,
siis on sellel liigitusel abstraktne ja üldine õiguslikult siduv mõju kõigile ettevõtjatele,
kes erinevatel eesmärkidel kasutavad nPB-d ja tegutsevad erinevatel turgudel. Seega
kohaldatakse vaidlustatud liigitust objektiivselt määratletud olukordades ja see toob
kaasa õiguslikke tagajärgi üldisel ja abstraktsel viisil määratletud isikute ringile, st kõi-
gile nPB tootjatele ja kasutajatele.

- 114 Kolmandaks, eeltoodud kaalutluste alusel ei saa hagejate varasem õigus, mis tugineb
ENSolv nimelise nPB-l põhineva patenditud leuitise kasutamise ainuõigusel, hagejaid
akti adressaadina individualiseerida.

- 115 Ilma et oleks vaja võtta seisukohta küsimuses, kas üldkohaldatava õigusakti vastuvõtmise ajal olemas olnud intellektuaalse omandi õigus, mis on eri- või ainuõigus, võib teatud tingimustel anda mõnele sellist õigust omavale hagejale õiguse algatada menetluse EÜ artikli 230 neljanda lõigu tähenduses (Euroopa Kohtu 18. mai 1994. aasta otsus kohtuasjas C-309/89: *Codorníu vs. nõukogu*, EKL 1994, lk I-1853, punktid 21 ja 22, ning Üldkohtu 15. detsembri 2005. aasta otsus kohtuasjas T-33/01: *Infront WM vs. komisjon*, EKL 2005, lk II-5897, punktid 160 ja 165–167), ilmneb kohtule esitatud toimikust, et vaidlustatud direktiivi jõustumise ajal kuulus mitmetele hageja konkurentidele, kes tegutsevad nPB baasil valmistatud puhastuslahustite turul, samuti intellektuaalse omandi õigusi, sh patente, mis on seotud nende lahustite tootmise ja turustamisega (vt eespool punkt 106), mille kasutamist võis vaidlustatud liigitus mõjutada. Samas jätsid hagejad täpsemalt vastamata ühele otse esitatud kirjalikule küsimusele selle kohta, kas ja millisel määral on muud ettevõtjad sattunud samasugusesse olukorda nagu nemad, vaid piirdusid selle kordamisega, et nende ainuõigus oli eriti puudutatud, sest nende patenditud toote kirjelduses oli märgitud, et see ei ole tulehtlik ja et see on ohutu.
- 116 Samas tunnustatakse väljakujunenud kohtupraktikas esiteks seda, et omandatud või subjektiivne õigus, sh intellektuaalse omandi õigus, mille ulatust või kasutamist vaidlusalune akt võib mõjutada, ei ole iseenesest asjaolu, mis individualiseerib selle õiguse omaniku, eriti siis, kui teistel ettevõtjatel võivad olla analoogsed õigused ja seega võivad nad olla samas olukorras kui eespool nimetatud õiguse omanik (vt selle kohta eespool punktis 100 viidatud kohtuotsus *Sahlstedt jt vs. komisjon*, punkt 32, ja eespool punktis 97 viidatud kohtumäärus *Etimine ja Etiproducts vs. komisjon*, punkt 104 ja seal viidatud kohtupraktika), millega käesoleval juhul on ilmselgelt tegemist. Teiseks, isegi pärast Üldkohtu kirjalikke ja suulisi küsimusi ei suutnud hagejad selgitada, kas ja millises ulatuses vaidlustatud liigitus mõjutas või takistas neile kuuluva ainuõiguse kasutamist või muutis kasutuks nende Euroopa patendi EP 0 781 842 B1 (vt selle kohta eespool punktis 114 viidatud kohtuotsus *Codorníu vs. nõukogu*, punkt 21; Euroopa Kohtu 21. novembri 2005. aasta määrus kohtuasjas C-482/04 P: *SNF vs. komisjon*, kohtulahendite kogumikus ei avaldata, punkt 41, ja eespool punktis 105 viidatud kohtumäärus *Galileo Lebensmittel vs. komisjon*, punkt 45). Kuigi hagejad väitsid, et

vaidlustatud liigitus mõjutas toote EnSolv turustamist ja nende konkurentsiseisundit, siis ei ole nad tegelikult väitnud, et pärast selle liigituse jõustumist oleksid nad hiljem pidanud siseriiklikul tasemel oma ainuõiguse kaubanduslikust kasutamisest loobuma.

- 117 Neljandaks, õiguse tõhusale kohtulikule kaitsele osas piisab, kui märkida, et kuigi üksikisikud peavad saama neile liidu õigusest tulenevatele õigustele tõhusat kohtulikku kaitset, ei saa niisuguse kaitse õigusele viitamine seada kahtluse alla EÜ artiklis 230 sätestatud tingimusi. Nimelt peab nende füüsiliste või juriidiliste isikute kohtulik kaitse, kes EÜ artikli 230 neljandas lõigus sätestatud vastuvõetavuse tingimuste tõttu ei saa vaidlusaluse otsuse taolist liidu õigusakti ja eelkõige üldkohaldatavat õigusakti vaidlustada, olema tõhusalt tagatud siseriiklikes kohtutes kasutatavate õiguskaitsevahenditega. Need kohtud on vastavalt EÜ artiklis 10 rõhutatud lojaalse koostöö põhimõttele kohustatud tõlgendama ja kohaldama hagi esitamiseiga seotud siseriiklikke menetlusnorme niivõrd, kui see on võimalik viisil, mis võimaldab neil isikutel kohtus vaidlustada iga sellise nende kohta tehtud siseriikliku otsuse või muu abinõu õiguspärasuse, mis on seotud mõne liidu õigusakti kohaldamisega nende suhtes, taotledes viimase kehtetuks tunnistamist ja paludes siseriiklikel kohtutel küsida asjas eelotsust Euroopa Kohtult (vt selle kohta Euroopa Kohtu 25. juuli 2002. aasta otsus kohtuasjas C-50/00 P: *Unión de Pequeños Agricultores vs. nõukogu*, EKL 2002, lk I-6677, punktid 43 ja 44, ning Euroopa Kohtu 10. septembri 2009. aasta otsus liidetud kohtuasjades C-445/07 P ja C-455/07 P: komisjon *vs. Ente per le Ville vesuviane ja Ente per le Ville Vesuviane vs. komisjon*, EKL 2009, lk I-7993, punktid 65 ja 66).

- 118 Neil põhjustel ei saa nõustuda hagejate argumendiga, et tühistamisnõude vastuvõetamatuse korral on nende ainus võimalus siseriiklikesse kohtutesse pöördumiseks rikuda keemiliste ainete liigitust ja turustamist käsitlevaid siseriiklikke õigusakte ja anda karistusi, sh kriminaalkaristusi. Tuleb märkida, et igal juhul on hagejatel ilmselgelt võimalus esitada hagi siseriiklikku kohtusse selliste siseriiklike meetmete peale, millega vaidlustatud liigitust rakendatakse. Pealegi algatati hagejate hagedest ühe esimese tulemusel Euroopa Kohtus eelotsusemenetlus eespool punktis 72 viidatud kohtuasjas

Enviro Tech (Europe) ja teise alusel menetlus High Court of Justice (England & Wales), Queen's Bench Divisionis (Administrative Court) (kohtuasi CO/5860/2007), mis praegu on peatatud, kuni käesolevas kohtuasjas on tehtud lõplik otsus.

- 119 Seetõttu tuleb tagasi lükata hagejate argument, mis puudutab õigust tõhusale kohtulikule kaitsele.
- 120 Arvestades kõiki eelnevaid kaalutlusi, tuleb järeldada, et hagejad ei ole suutnud tõendada, et vaidlustatud liigitus puudutab neid isiklikult EÜ artikli 230 neljanda lõigu tähenduses, ja seega tuleb nende tühistamisnõue tunnistada vastuvõetamatuks.

Kahju hüvitamise nõue

Sissejuhatav märkus

- 121 Komisjon loobus kohtuistungil kahju hüvitamise nõuet puudutavast vastuvõetamatuse vastuväitest, selle kohta tehti märke kohtuistungil protokolli, ning kuna ei ole ilmnenud ühtki asjaolu, mis võiks seada kahtluse alla selle nõude vastuvõetavuse, siis tuleb anda hinnang kõnealuse nõude põhjendatusele.

Liidu lepinguvälise vastutuse tekkimise tingimused

- 122 Liidu organite õigusvastase tegevuse puhul EÜ artikli 288 teise lõigu tähenduses on liidu lepinguvälise vastutuse tekkimise eelduseks see, et samaaegselt on täidetud teatud tingimused: institutsioonidele etteheidetava käitumise õigusvastasus, kahju tekkimine ning põhjuslik seos väidetava käitumise ja viidatud kahju vahel (vt Euroopa Kohtu 9. novembri 2006. aasta otsus kohtuasjas C-243/05 P: Agraz jt vs. komisjon, EKL 2006, lk I-10833, punkt 26 ja seal viidatud kohtupraktika, ning eespool punktis 109 viidatud kohtuotsus Arcelor vs. parlament ja nõukogu, punkt 139 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 123 Kuna need tingimused on kumulatiivsed, tuleb hagi jätta tervikuna rahuldamata, kui üks neist tingimustest ei ole täidetud (vt selle kohta eespool punktis 109 viidatud kohtuotsus Arcelor vs. parlament ja nõukogu, punkt 140 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 124 Mis puudutab neist tingimustest esimest, siis peab olema tõendatud isikutele õigusi andva õigusnormi piisavalt selge rikkumine (Euroopa Kohtu 4. juuli 2000. aasta otsus kohtuasjas C-352/98 P: Bergaderm ja Goupil vs. komisjon, EKL 2000, lk I-5291, punkt 42). Et kindlaks teha, kas on täidetud nõue, mille kohaselt rikkumine peab olema piisavalt selge, siis on otsustav kriteerium asjaolu, et asjassepuutuv liidu institutsioon on ilmselgelt ja oluliselt ületanud oma kaalutusõiguse piire. Vaid siis, kui sellel institutsioonil on üksnes märkimisväärselt piiratud või olematu kaalutusõigus, võib liidu õiguse vähim rikkumine olla piisav, et tuvastada piisavalt selge rikkumise olemasolu (Euroopa Kohtu 10. detsembri 2002. aasta otsus kohtuasjas C-312/00 P: komisjon vs. Camar ja Tico, EKL 2002, lk I-11355, punkt 54; vt eespool punktis 109

viidatud kohtuotsus Arcelor vs. parlament ja nõukogu, punkt 141 ja seal viidatud kohtupraktika).

- 125 Hagejate poolt õigusvastasuse kohta esitatud väidete põhjendatust tuleb hinnata nimetatud kriteeriumidest lähtuvalt. Sellega seoses tuleb täpsustada, et vaidlustatud liigituse, mida hagejad peavad õigusvastaseks, võttis komisjon vastu tarbijate tervise kaitsmist käsitleva direktiivi kujul ja kasutades talle antud laia kaalutlusõigust tehniliselt ja õiguslikult keerukas ning arengule avatud kontekstis (vt selle kohta eespool punktis 72 viidatud kohtuotsus Enviro Tech (Europe), punktid 46 ja 47). Seega peab kõnesolevate õigusnormide võimalik piisavalt selge rikkumine tuginema niisuguse laia kaalutlusõiguse piiride ilmselgele ja olulisele ületamisele, mis on liidu seadusandjal tarbijate tervise kaitsmise pädevuse teostamisel (vt selle kohta analoogia alusel Üldkohtu 11. septembri 2002. aasta otsus kohtuasjas T-13/99: Pfizer Animal Health vs. nõukogu, EKL 2002, lk II-3305, punkt 166, ja Üldkohtu 26. novembri 2002. aasta otsus liidetud kohtuasjades T-74/00, T-76/00, T-83/00-T-85/00, T-132/00, T-137/00 ja T-141/00: Artegodan vs. komisjon, EKL 2002, lk II-4945, punkt 201).
- 126 Seega tuleb kontrollida, kas hagejate viidatud väidetava õigusnormide rikkumise puhul on tegemist niisuguse kaalutlusõiguse piiride ilmselge ja olulise ületamisega, mis oli komisjonil vaidlustatud direktiivi vastuvõtmisel (vt eespool punkt 59).

Õigusvastasuse väited

- 127 Oma kahju hüvitamise nõude põhjenduseks esitavad hagejad seitse väidet, milles nad viitavad sisuliselt sellele, et vaidlustatud liigitus on õigusvastane.

- 128 Esimene väide on jagatud kolme ossa, mis puudutavad ilmseid kaalutusvigu ja õigusnormi rikkumist direktiivi 67/548 sätete kohaldamisel, st esiteks nimetatud direktiivi V lisas kirjeldatud uurimismeetodite, teiseks direktiivi VI lisas sätestatud liigitamiskriteeriumide ja kolmandaks direktiivi VI lisas ette nähtud tavapärase käitlemise või kasutamise kriteeriumide kohaldamisel.
- 129 Teise väite kohaselt on rikutud õiguspärast ootust, et direktiivis 67/548 sätestatud asjaomaseid liigitamiskriteeriume kohaldatakse nõuetekohaselt.
- 130 Kolmas väide kritiseerib EÜ artikli 95 lõike 3 ja „hea halduse” põhimõtte rikkumist, mis seisnes selles, et komisjon ei hinnanud teaduslikke andmeid, mis nPB kohta olid tervikuna olemas.
- 131 Neljandas väites heidetakse ette, et vääralt on kohaldatud (*de facto*) ettevaatuspõhimõtet, mida ei saa kohaldada ohtlikkuse hindamisel põhinevatele õigusaktidele.
- 132 Viies väide käsitleb pädevuse puudumist ja liidu õiguse teatud üldpõhimõtete rikkumist.
- 133 See väide on jagatud viide ossa, st esiteks komisjoni pädevuse puudumine, mis seisneb selles, et komisjon eiras ja ületas direktiivis 67/548 sätestatud liigitamiskriteeriume; teiseks õiguskindluse ja õiguspärase ootuse põhimõtete rikkumine nende liigituskriteeriumide nõuetekohasel kohaldamisel; kolmandaks on komisjon rikkunud teaduslike arvamuste sõltumatuse ja kvaliteetsuse põhimõtet, kui ta toetas KMR töögrupi

soovitust, mis ei vastanud sõltumatuse, kvaliteedi, läbipaistvuse, erapooletuse ja terviklikkuse nõuetele; neljandaks proportsionaalsuse põhimõtte rikkumine, kuna vaidlustatud liigituse tekitatud tagasipöördumatud tagajärjed kaubandusele ja selle õiguslik mõju ületavad seatud eesmärkide saavutamiseks vajaliku; viiendaks võrdse kohtlemise põhimõtte rikkumine, kuna nPB leekpunkti kindlaksmääramiseks kasutati uurimismeetodit, mida ei kasutata teiste sarnaste ainete liigitamisel, näiteks bromeeritud ja klooritud lahuste liigitamisel.

¹³⁴ Kuues väide (esitatud viienda väite ühe osana) puudutab võimu kuritarvitamist, mis seisneb selles, et vaidlustatud liigitus põhineb ainult ühel katsel, mis ei vasta direktiivi 67/548 V lisas sätestatud temperatuurivahemikele ja selles direktiivis ette nähtud meetoditele.

¹³⁵ Seitsmes väide (esitatud viienda väite ühe osana) heidab ette, et on rikutud „hea halduse” põhimõtet ja kohustust hinnata hoolsalt ja erapooletult hagejate esitatud teavet ja nõudeid.

¹³⁶ Eespool punktis 72 viidatud kohtuotsust Enviro Tech (Europe) arvestades loobusid hagejad kohtuistungil neljandast väitest, mis puudutas ettevaatuspõhimõtte eiramist, viienda väite neljandast ja viiendast osast, mis käsitlesid vastavalt proportsionaalsuse

ja võrdse kohtlemise põhimõtete rikkumist ning kuuendast väitest, mis puudutas võimu kuritarvitamist; selle kohta tehti märke kohtuistungi protokollis.

Kohtuotsuse Enviro Tech (Europe) tagajärjed

¹³⁷ Esiteks tuleb märkida, et käesoleva vaidluse ese kattub suuresti vaidlustatud liigituse kehtivuse vaidlustamise ulatusega, mida Euroopa Kohus arutas eelotsuse küsimuste raames, mille suhtes tehti eespool punktis 72 viidatud kohtuotsus Enviro Tech (Europe); kuna esimene hageja ja komisjon osalesid mõlemas menetluses, siis on õigusakt, mille kehtivus vaidlustati, st vaidlustatud direktiiviga kehtestatud vaidlusalune liigitus (vt eespool punkt 59) sama ja selle tühistamise või kehtetuks tunnistamise põhjenduseks esitatud väited on sisuliselt samad.

¹³⁸ Kuna eespool punktis 72 viidatud kohtuotsuses Enviro Tech (Europe) lükkas Euroopa Kohus talle esitatud eelotsuse küsimustest lähtudes tagasi väited, mis esitati vaidlustatud liigituse kehtivuse vaidlustamiseks, ja mida hagejad käesolevas hagis sisuliselt kordavad, ja kinnitas seega vaidlustatud liigituse õiguspärasust, siis ei pea Üldkohus enam seda küsimust hindama (vt selle kohta Üldkohtu 13. detsembri 1999. aasta määrus kohtuasjas T-268/94: Tyco Toys vs. komisjon ja nõukogu, EKL 1999, lk II-3569, punkt 24).

Esimene väide, mis puudutab ilmseid kaalutusvigu ja direktiivi 67/548 asjakohaste sätete eiramist

¹³⁹ Hagejad väidavad, et komisjon tegi vaidlustatud liigituse heakskiitmisega esiteks ilmseid kaalutusvigu ja eiras sätteid, mis reguleerivad direktiivi 67/548 V lisas ette nähtud uurimismeetodeid. Liigitamine „väga tuleohtlikuks aineks” (R 11) põhineb ainult

ühe katse tulemusel, millega määrati leekpunktiks -10°C , selle katse viis läbi B tasa-kaalulisel meetodil ISO 1523 standardi kohaselt Pensky-Martensi seadmega, samas kui muudel standarditel ISO 3689, DIN 51755, ISO 13736 ja ASTM 1310 põhinevate meetodite kasutamine ei kutsunud esile süttimist. Kuigi kasutatud ISO 1523 standard täpsustab otseselt, et selle standardi alusel läbi viidud katsed kehtivad üksnes temperatuurivahemikus $10-110^{\circ}\text{C}$, ei ilmnenu B. poolt läbi viidud katses, et nPB-l oleks leekpunkt selles temperatuurivahemikus ja tema saadud tulemus ei ole kehtiv, lähtudes direktiivi 67/548 V lisa jaotise A.9 punktist 1.1. Teiseks tegi komisjon ilmse kaalutusvea ja eiras direktiivi 67/548 VI lisa punktis 4.2.3 ette nähtud keemiliste ainete reproduktiivtoksiliseks liigitamise kriteeriume. Selles osas hindas komisjon nõutud tõendeid vääralt ja tegi väärad järeldused, kui ta kandis rottidel tehtud katsete tulemused üle inimestele. Kolmandaks tegi komisjon ilmse kaalutusvea ja kohaldas valesti direktiivi 67/548 VI lisa punktis 1.1 ette nähtud tavapärase käitlemise või kasutamise kriteeriume nPB liigitamisel väga tuleohtlikuks ja reproduktiivtoksiliseks aineks. Selles osas täpsustavad hagejad, et eespool punktis 72 viidatud kohtuotsuses Enviro Tech (Europe) ei võtnud Euroopa Kohus seisukohta tavapärase käitlemise või kasutamise kriteeriumide kohaldamisel tehtud ilmse hindamisvea osas, kuna Conseil d'État (Belgia) ei esitanud otseselt asjakohast eelotsuse küsimust.

¹⁴⁰ Komisjon palub kõnealuse väite tagasilükkamist ilmselgelt õigusliku põhjenduse puudumise tõttu, leides, et Euroopa Kohus on jõustunud kohtuotsusega lahendanud kõik hagejate tõstatatud õigusküsimused.

¹⁴¹ Käsitletava väite esimese kahe osa suhtes tuleb meenutada, et Euroopa Kohus märkis (eespool punktis 72 viidatud kohtuotsuse *Enviro Tech (Europe)*) punktides 46–71 järgmist:

– „Sissejuhatavad märkused

46 Sissejuhatuseks tuleb selles tehniliselt ja õiguslikult keerukas ning arengule avatud kontekstis rõhutada, et direktiiv 67/548 annab komisjonile laia kaalutusõiguse seoses meetmete ulatusega, mis on vajalikud direktiivi lisade kohandamiseks tehnika arenguga.

47 Euroopa Kohus on märkinud, et kuna [liidu] institutsioonidel on nende võetavate meetmete olemuse ja ulatuse kindlaksmääramisel lai kaalutusõigus, eeskätt äärmiselt keeruliste teaduslike ja tehniliste faktiliste asjaolude hindamisel, peab [liidu] kohtu kontroll piirduma hinnanguga sellele, kas esinevad ilmsed kaalutusvead või võimu kuritarvitamine või kas ametivõimud on oma kaalutusõigust ilmselt ületanud. Nimetatud kontekstis ei saa [liidu] kohus selle institutsiooni hinnangut teaduslike ja tehniliste asjaolude kohta, kellele on asutamislepinguga see ülesanne antud, asendada oma vastava hinnanguga (vt [Euroopa Kohtu] 18. juuli 2007. aasta otsus kohtuasjas C-326/05 P: *Industrias Químicas del Vallés vs. komisjon*, EKL 2007, lk I-6557, punktid 75–77).

– Küsimus tuleohtlikkuse kohta

48 Direktiivi 67/548 V lisa jaotises A.9 sisalduva punkti 1.2 kohaselt määratakse vedela aine tuleohtlikkus kindlaks esiteks selle leekpunkti alusel. Leekpunkt

on madalaim temperatuur, mille korral katse eritingimustes moodustavad selle vedela aine aurud kokkupuutel õhuga tuleohtliku segu.

- 49 [H]ageja on seisukohal, et [nPb] liigitamisega väga tuleohtlikuks aineks on [vaidlustatud] direktiiv eiranud direktiivi 67/548 V lisa jaotises A.9 sätestatud leekpunkti kindlaksmääramise meetodeid.
- 50 Tuleb märkida, et [...] vedelate ainete leekpunkti kindlaksmääramisel tuleb valida ISO standarditel 1516, 3680, 1523 ja 3679 põhineva tasakaalulise meetodi ja mittetasakaalulise meetodi vahel. [S]obivaima meetodi valik [sõltub] hinnatava aine omadustest.
- 51 Need meetodid sisaldavad kriteeriume seadmete valiku kohta vastavalt temperatuuri tasemele, milles tuleb teha mõõtmisi. Temperatuuri eri tasemele vastab mitu seadmete kategooriat.
- 52 Kohtutoimikust nähtub, et tuginedes valdkonna ekspertide [seisukohale], mis sisaldub 4. detsembril 2002 kohtunud [eriala]ekspertide töörühma [aruan-des] [...], luges komisjon [nPb] väga tuleohtlikuks aineks lähtuvalt tulemusest, mis saadi läbiviidud katsetest, muu hulgas sellistest, mis tehti tasakaalulisel meetodil ISO 1523 standardi kohaselt Pensky-Martensi seadmega, mis võimaldas leekpunkti tuvastamist temperatuuril -10°C .
- 53 [Eriala]ekspertide aruanne [võimaldab] ümber lükata [...] hageja väite, et [nPb] liigitamine väga tuleohtlikuks aineks tugineb ainult ühele katsele, mis viidi läbi eespool viidatud tehnilise kirjelduse alusel.

- 54 Sellest dokumendist tuleneb, et leekpunkti mõõtmiseks laiemalt tunnustatud standardite alusel on läbi viidud mitmeid katseid ja et enamik neist katsetest ei andud tulemuseks kõnealuse aine leekpunkti.
- 55 [T]uleb siiski arvestada asjaoluga, et selliste süsivesiniklahustite nagu [nPB] leekpunkti on reeglina raske kindlaks määrata ja selle omadused võivad viia ebaõigete või ebatäpsete arvutusteni. ISO standardis 1523 endas meenutatakse, et süsivesiniklahustite segude kohta saadavatesse tulemustesse tuleb suhtuda ettevaatusega, kuna nad võivad anda anomaalseid tulemusi.
- 56 Seega tasakaalulisel meetodil ISO 1523 standardi kohaselt Pensky-Martensi seadmega läbiviidud katsest saadud tulemus ei ole ainus, millega tuvastati [nPB] leekpunkt allpool temperatuuri 21 °C.
- 57 Lisaks viidatud mõõtmisele sisaldab [eriala]ekspertide aruanne tulemusi, mis saadi ühest teisest sama seadmega tehtud katsest, kuid mis tehti mittetasakaalulisel meetodil ASTM D 93-94, mis vastab täpselt direktiivi 67/548 V lisa jaotise A.9 punktis 1.6.3.2 sätestatule ja millega tuvastati [nPB] leekpunkt temperatuuril -4,5 °C. Nende katsete täiendusena tehti leekpunkti teoreetiline arvutus, millest nähtus, et [nPB] võib muutuda tuleohtlikuks alates -7 °C. Nende andmete põhjal ja pärast arutelusid jõudis [eriala]ekspertide töörühma enamus seisukohale, et [nPB] on väga tuleohtlik aine, mis tuleb liigitada kategooriasse R 11.

- 58 Eeltoodust tuleneb, et nii [eriala]ekspertide töörühm kui ka komisjon ei ole tuginenud ainult ühele katsele, vaid mitmele teaduslikule asjaolule, mis võimaldavad tuvastada [nPB] leekpunkti allpool temperatuuri 21 °C ja mille alusel nad võisid liigitada selle aine „väga tuleohtlike” vedelate ainete kategooriasse kooskõlas direktiivi 67/548 VI lisa punktidega 2.2.3–2.2.5.
- 59 Teiseks väidab põhikohtuasja hageja, et tehnilise kirjelduse kohaselt sobib Pensky-Martensi seade paremini leekpunkti määramiseks ISO standardi 1523 alusel temperatuuridel vahemikus 10 °C – 110 °C.
- 60 Siinkohal tuleb märkida, et asjaolu, et mõõtmisi tehti muul temperatuuril kui seadmele soovitatud temperatuur, võib mõjutada liigituse usaldusväärsust.
- 61 Sellegipoolest tuleb rõhutada, et arvestades ohutusmääraga, mida tuleb rakendada seoses liigitust kindlaks määrava temperatuuriga, ei piisa ainuüksi sellest asjaolust, et seada kahtluse alla [eriala]ekspertide töörühma ja komisjoni järeldused, et [nPB] tuleb liigitada väga tuleohtlikuks aineks.
- 62 Väljakujunenud kohtupraktikast tuleneb, et kui [liidu] ametiasutus peab oma ülesannete täitmisel andma keerulisi hinnanguid, hõlmab viimase kaalutlusõigus teatud määral ka juhtumi aluseks olevate faktiliste asjaolude valikut (vt

selle kohta [Euroopa Kohtu] 29. oktoobri 1980. aasta otsus kohtuasjas 138/79: *Roquette Frères vs. nõukogu*, EKL 1980, lk 3333, punkt 25, ja [Euroopa Kohtu] 21. jaanuari 1999. aasta otsus kohtuasjas C-120/97: *Upjohn*, EKL 1999, lk I-223, punkt 34). Lisaks on pädev institutsioon sellises olukorras kohustatud hindama hoolsalt ja erapooletult asjaomase juhtumi kõiki olulisi asjaolusid ([Euroopa Kohtu] 21. novembri 1991. aasta otsus kohtuasjas C-269/90: *Technische Universität München*, EKL 1991, lk I-5469, punkt 14).

63 [Eriala]ekspertide aruandest nähtub, et isegi kui neil puudus üksmeel küsimuses, kas [nPB] tuleb liigitada kategooriasse R 11, jõudis töörühma enamus siiski sellise järelduseni. Lisaks tuleb märkida, et eksperdid jõudsid üksmeele selles, et [nPB] on selline leekpunkt ja plahvatusulatus, mis võimaldab järeldada, et see aine on tuleohtlik.

64 Eeltoodust tuleneb, et [nPB] tuleohtlikkuse hindamisel järgis komisjon [eriala]ekspertide töörühma seisukohta, mis põhines eri meetoditel läbi viidud mitme katse tulemustel, mida kinnitasid erialastest väljaannetest pärinevad andmed.

65 Järelikult ei ole komisjon kaalutusõiguse teostamisel seoses [nPB] liigitamisega „väga tuleohtlikuks” aineks teinud ilmset kaalutusviga, kuritarvitanud võimu ega ilmselgelt ületanud oma kaalutusõiguse piire.

– Küsimus inimeste paljunemisvõime kahjustamise kohta

66 Kuna [nPB] liigitamine paljunemisvõimet kahjustavaks aineks põhineb üksnes loomkatsetel saadud tulemustel, mis ilmutasid märkimisväärset kahjulikku mõju viimaste paljunemisvõimele, vaidles [...] hageja eelotsusetaotluse esitanud kohtus vastu asjaolule, et neid tulemusi võib tõlgendada laialt järeldamaks, et kõnesolev aine kahjustab inimeste paljunemisvõimet.

67 Direktiivi 67/548 VI lisa punkt 4.2.3 sätestab kriteeriumid aine liigitamiseks paljunemisvõimet kahjustavaks. Eeskätt on aine liigitamiseks kategooria 2 paljunemisvõimet kahjustavaks aineks põhjusel, et see kahjustab inimeste paljunemisvõimet, vaja esitada ilmselgeid tõendeid loomade paljunemisvõime kahjustamise kohta koos täiendavate tõenditega toimemehhanismi või -ala kohta või keemilise analoogia kohta muu teadaoleva „reproduktiivtoksilise” teguriga või muude andmetega, mille põhjal võib järeldada, et inimestele võib avalduda võrreldav mõju.

68 KMR [...] töörühma 14.–16. mai 2003. aasta ja 15.–17. jaanuari 2003. aasta koosolekute [...] aruannetest [...] nähtub, et [nPB] liigitamine kategooria 2 paljunemisvõimet kahjustavaks aineks põhineb paljunemisvõimele avalduval kahjulikul mõjul, mis tuvastati rottidega läbi viidud tavauuringutel, samuti nimetatud aine struktuursel sarnasusel selle isomeeri, 2-bromopropaaniga, mida tuntakse ka iso-bromopropaani nime all ja mis liigitatakse kategooria 1 paljunemisvõimet kahjustavaks aineks, kuna teadaolevalt kahjustab see aine inimeste paljunemisvõimet ja põhjustab inimeste arenguhäireid.

69 Asjaolu, et kogustes, mille korral ei ole täheldatud muud süstemaatilist mõju, põhjustab [nPB] märkimisväärseid kahjustusi mõlema soo rottide suguelunditele, viitab samuti KMR tööühma aruannetes viidatud uuringute ilmselgele mõjule. Lisaks kinnitavad need uuringud, et kahjulik mõju ei avaldu üksnes suurte koguste korral.

70 Eeltoodust tuleneb, et ekspertide [seisukoht] tugines direktiivi 67/548 VI lisa punktis 4.2.3 sätestatud kriteeriumidele, eeskätt selle lisa punktile 4.2.3.3 ja et selle seisukoha alusel võis komisjon [nPB] õigesti liigitada „kategooria 2 paljunemisvõimet kahjustavaks” aineks.

71 Seega tuleb märkida, et komisjon ei ole kaalutlusõiguse teostamisel seoses [nPB] liigitamisega „kategooria 2 paljunemisvõimet kahjustavaks” aineks teinud ilmset kaalutlusviga, kuritarvitanud võimu ega ilmselgelt ületanud oma kaalutlusõiguse piire.”

¹⁴² Esitatud Euroopa Kohtu kaalutlused vastavad selgelt analoogsetele, lausa identsetele etteheidetele, mis esitati käsitletava väite esimese ja teise osa raames, millele hagejad ei ole ka vastu vaieldud.

¹⁴³ Esimese osa puhul piisab märkimisest, et Euroopa Kohus lükkas tagasi kõik väited, mis talle esitati ja mida hagejad käsitletava hagi raames sisuliselt kordavad, nimelt esiteks väidetav ilmne viga nPB leekpunkti kindlaksmääramise katse teostamisel ja selle

katse tulemuste hindamisel ning teiseks väidetav viga, mis seisneb selles, et leekpunkt jääb väljapoole ISO 1523 standardis ette nähtud temperatuurivahemikku.

¹⁴⁴ Teise osa kohta tuleb märkida, et Euroopa Kohus on samuti andnud lõpliku vastuse kõigile hagejate poolt selle raames esitatud väidetele. Nii kinnitas ta selle osa tagasilükkamiseks piisavat komisjoni argumenti, et nPB liigitamine kategooria 2 reproduktiivtoksiliseks aineks põhineb eelkõige direktiivi 67/548 VI lisa punktil 4.2.3.3 (vt KMR töögrupi 15.–17. jaanuari 2003. aasta ja 14.–16. mai 2003. aasta koosolekute aruanded). Hagejad ei ole selles suhtes suutnud tõendada, et komisjon rikkus direktiivi 67/548 VI lisa punktis 4.2.3.1 ette nähtud katsestandardit. Nimetatud sättest, mille kriteeriumid ulatuslikult kattuvad, ilmneb üksnes, et ühelt poolt väljendid „loomkatsetega saadud selged tõendid” ja „katsete tulemused” ja teiselt poolt mõisted „piisavalt tõendeid kahtlustamaks” ja „kindlalt oletada” on erinevate katsete puhul kasutatavad standardsed väljendid. Lisaks on komisjonil asjaomasesse kategooriatesse 2 ja 3 liigitamise puhul tavaks põhjendada oma järeldusi „muu asjakohase” ja/või „sobiva” teabega, mis viitab komisjoni ulatuslikule kaalutusõigusele teaduslike andmete hindamisel. Lõpuks ei ole hagejad suutnud seada kahtluse alla Euroopa Kohtu lõplikku hinnangut nPB kategooria 2 reproduktiivtoksiliseks aineks liigitamise aluseks olevate katsete tulemuste ja muude tõendite analüüsi põhjendatuse kohta.

¹⁴⁵ Kolmanda osa suhtes tuleb märkida, et Euroopa Kohus ei teinud otseselt otsust küsimuses, kas komisjon järgis aine „tavapärase käitlemise või kasutamise” tingimust direktiivi 67/548 VI lisa punkti 1.1 tähenduses. Selles osas tuleb siiski asuda seisukohale, et esimene hageja Enviro Tech (Europe) esitas selle argumendi Euroopa Kohtule ja kohus võttis seda arvesse (eespool punktis 72 viidatud kohtuotsus Enviro Tech (Europe), punktid 31 ja 34). Pealegi kui Euroopa Kohus ka ei viidanud nPB tuleohtlikkusele ja toksilisusele antud hinnangus otseselt aine tavapärase käitlemise või kasutamise tingimusele, siis sellegipoolest kujutab see tingimus, nagu hagejad ise kohtuistungil

märkisid, endast läbivat põhimõtet tuleohthikkuse ja toksilisuse erinevate hindamistingimuste jaoks (vt direktiivi 67/548 VI lisa punktid 2.2.5 ja 4.2.3), mistõttu Euroopa Kohus arvestas tingimata nendega vaikimisi. Nii leidis Euroopa Kohus oma otsuse punktis 69, mis käsitleb nPB reprodutiivtoksilisust, viidates direktiivi 67/548 VI lisa punktides 4.2.3.1 ja 4.2.3.3 sätestatule, et kõnealustest uuringutest tuleb järeldada, et „toksiline mõju ei avaldu üksnes suurte koguste korral”.

146 Järelikult lükkas Euroopa Kohus sisuliselt tagasi ka käsitletava väite kolmanda osa, mis puudutab „tavapärase käitlemise või kasutamise” tingimust.

147 Mis täpsemalt puudutab nPB tuleohthikkust, siis selles osas tuleb täpsustada, et hagejate argumentid puudutavad peamiselt nende toote EnSolv tavapärast käitlemist või kasutamist, mis erinevalt selle peamisest koostisosast nPB ei ole iseenesest vaidlustatud liigituse ese. Seevastu ei võta hagejad arvesse laiaulatuslikke nPB kasutamise võimalusi muudes toodetes (vt eespool punkt 106), mille tavapärase käitlemise või kasutamise tingimused võivad oluliselt erineda toote EnSolv või muudest nPB baasil valmistatud toodetest, mis on mõeldud auru abil rasva eemaldamiseks. Niisiis ei ole hagejad nende asjaolude tõttu suutnud kahtluse alla seada Euroopa Kohtu otsuse punktides 56 ja 58 esitatud järelduse põhjendatust; ISO 1523 standardis ette nähtud temperatuurivahemiku osas piisab sellest, kui komisjon tõendab, et leekpunkt on allpool 21 °C.

148 Lõpuks piisab osas, milles hagejad väidavad, et Euroopa Kohtule ei ole esitatud kõiki faktilisi asjaolusid ja teaduslikke andmeid, mis on käesoleval ajal esitatud Üldkohtule ja mis õigustavad muude järelduste tegemist kui need, millele jõudsid komisjon ja

Euroopa Kohus, selle asjaolu väljatoomisest, et hagejatel oli võimalus neile asjaoludele viidata ja need esitada Euroopa Kohtus toimuva menetluse raames. Kuna hagejad ilmselgelt jätsid selle tegemata, nagu nad ka kohtuistungil ise möönsid, siis ei saa nad enam vaidlustada kõnealuseid Euroopa Kohtu otsuses esitatud järeldusi.

- ¹⁴⁹ Arvestades kõiki eelnevaid kaalutlusi, tuleb esimene väide tervikuna tagasi lükata õigusliku põhjendatuse puudumise tõttu.

Teine väide, et rikutud on õiguspärast ootust, et direktiivis 67/548 sätestatud asjaomaseid liigitamiskriteeriume kohaldatakse nõuetekohaselt

- ¹⁵⁰ Hagejad väidavad, et vaidlustatud liigitus rikub nende õiguspärast ootust, et komisjon hindab nPB liigitamiseks hoolikalt ja erapooletult nende esitatud asjakohaseid teaduslikke andmeid. Komisjon palub käsitletava väite tagasi lükata ilmselge põhjendamatus tõttu.

- ¹⁵¹ Kui Euroopa Kohus eespool punktis 72 viidatud kohtuotsuses Enviro Tech (Europe) ka ei võtnud selle väite osas seisukohta, siis üksnes seepärast, et see väide kujutab endast ainult esimese väite ümbersõnastamist, milles hagejad heitsid komisjonile ette ilmseid kaalutusvigu direktiivis 67/548 sätestatud liigitamiskriteeriumide kohaldamisel ja seda, et komisjon rikkus neid kriteeriume.

152 Lisaks nähtub väljakujunenud kohtupraktikast, et igapäevael, kellele mõni institutsioon on konkreetsete kinnitustega tekitanud põhjendatud lootusi, on õigus tugineda õiguspärase ootuse kaitse põhimõttele, kui need kinnitused ei ole vastuolus kohaldatavate õigusnormidega. Sellegipoolest, juhul kui ettevaatlik ja mõistlik ettevõtja oleks tema huve mõjutada võiva liidu õigusnormi vastuvõtmist võinud ette näha, ei saa ta sellele põhimõttele enam tugineda, kui see meede on juba vastu võetud (vt selle kohta Euroopa Kohtu 10. septembri 2009. aasta otsus kohtuasjas C-201/08: Plantanol, EKL 2009, lk I-8343, punktid 46 ja 53 ning seal viidatud kohtupraktika, ja Euroopa Kohtu 17. septembri 2009. aasta otsus kohtuasjas C-519/07 P: komisjon vs. Koninklijke FrieslandCampina, EKL 2009, lk I-8495, punkt 84).

153 Käesoleval juhul tuleb märkida, et ei esine ühtki asjaolu, millest tulenevalt saaks kohaldada õiguspärase ootuse põhimõtet. Esiteks ei võimalda täpsete kinnituste puudumine komisjoni või mõne muu selleks volitatud organi poolt hagejail viidata õiguspärasele ootusele, et nPB-d ei määrata vaidlustatud liigituse alla nii nagu kavandati või mõnel muul moel. Teiseks ei ole vaidlust küsimuses, et õiguslikud tingimused sellise liigituse teostamiseks on niivõrd selged ja täpsed, et hagejad võisid ette näha, et neid käesoleval juhul kohaldatakse, mistõttu nad astusid vaidlustatud liigituse vastuvõtmise menetlusse, et selle tulemust mõjutada. Samuti ei saa hagejad viidata õiguspärasele ootusele seoses pädeva ametiasutuse valikuga õiguspärasele tingimustele vastavate uuringute osas (vt eespool punkt 6) ja veelgi enam ka seoses teaduslike tulemustega, millele see ametiasutus peaks sellise testi abil tulema.

154 Järelikult tuleb käesolev väide põhjendamatusse tõttu tagasi lükata.

Kolmas ja seitsmes väide, mis puudutavad EÜ artikli 95 lõike 3 ja „hea halduse” põhimõtte rikkumist

- 155 Hagejad esitavad kolmanda ja seitsmenda väite põhjenduseks sisuliselt samad argumendid, millele nad viitasid esimese ja teise väite raames. Hagejad väidavad, et kuna komisjon jättis hindamata mitmed nende esitatud asjakohased teaduslikud andmed, siis rikkus ta EÜ artikli 95 lõiget 3 ja „hea halduse” põhimõtet, mille kohaselt peab ta eelkõige tagama ettevõtjate kaitseõigused ja hindama hoolikalt ja sõltumatult iga juhtumit eraldi. Komisjon palub käsitletavad väited tagasi lükata ilmselge põhjendamatus tõttu.
- 156 Osas, milles hagejad käesoleval juhul väidavad, et rikutud on teatud menetluslikke tagatisi, mis neid kaitsevad, tuleb meenutada, et direktiivi 67/548 tehnika arenguga kohandamise menetlus ei anna asjaomastele ettevõtjatele selliseid tagatisi (vt eespool punktis 105 viidatud kohtupraktika). Seega ei saa nõustuda hagejate etteheidetega, et komisjon rikkus menetluslikke tagatisi või kaitseõigusi.
- 157 Osas, milles hagejad väidavad, et komisjon ei järginud oma hoolsuskohustust või EÜ artiklis 95 sätestatud nõudeid, piisab märkimisest, et eespool punktis 72 viidatud kohtuotsuse Enviro Tech (Europe) punktides 62–65 ilmneb, et Euroopa Kohus lükkas tagasi hagejate argumendid komisjoni hoolsuskohustuse väidetava rikkumise kohta. Igal juhul ei ole hagejad suutnud tõendada, et komisjon jättis tõesti tähelepanuta tal- le kohtueelses etapis esitatud andmed ja dokumendid või et nendega arvestamine oleks võinud mõjutada selle menetluse tulemust, mille tulemusel võeti vastu vaidlustatud liigitus (vt eespool punktides 139–154 esitatud kaalutlused esimese ja teise väite kohta). Lisaks, pidades silmas kaalutlusi, mille Euroopa Kohus esitas eespool punktis 72 viidatud kohtuotsuses Enviro Tech (Europe) ning mis on ära toodud eespool

punktis 141, ei saa hagejad selles osas tulemuslikult väita, et komisjon on vaidlustatud direktiivi vastuvõtmisel ilmselgelt ja raskelt rikkunud talle kuuluva ulatusliku kaalutusõiguse piire (vt eespool punkt 59).

- 158 Lõpuks tuleb märkida hagejate etteheite kohta, et komisjon ei lükanud edasi vaidlustatud liigituse vastuvõtmist, kuigi teda oli teavitatud asjaolust, et käimas olid nPB reproduktiivtoksilisust puudutavad kordusuuringud, et sellise ebamäärase argumendiga ei saa põhjendada hoolsuskohustuse või EÜ artikli 95 lõike 3 rikkumist; nende uuringute praegu veel ebaselged tulemused ei olnud veel kättesaadavad nPB omaduste hindamise ajal ja komisjonil oli – eespool punktis 141 esitatud Euroopa Kohtu kaalutluste kohaselt – piisavalt teaduslikke andmeid, et selles etapis heaks kiita vaidlustatud liigituse vastuvõtmine.
- 159 Eespool esitatust järeldub, et käsitletud väited tuleb põhjendamatusse tõttu tagasi lükata, ilma et oleks vaja võtta seisukohta selles, kas EÜ artikkel 95 on käesoleval juhul kohaldatav.

Viies väide, mis käsitleb pädevuse puudumist ja liidu õiguse teatud üldpõhimõtete rikkumist

- 160 Selle väite esimese osa põhjenduseks kordavad hagejad sisuliselt argumente, mis olid esitatud esimese ja teise väite toetuseks, väites sisuliselt, et direktiivis 67/548 sätestatud eeskirjade „muutmise“ ületas komisjon talle selle direktiiviga antud volitusi. Teise väite raames meenutavad hagejad sisuliselt nende poolt teise väite toetuseks

esitatud argumente õiguspärase ootuse kaitse põhimõtte rikkumise kohta. Kolmanda väite raames kinnitavad hagejad, et vaidlustatud liigitusega kinnitati KMR töögrupi soovitus, mis ei vasta nõuetekohasele teaduslikule arvamusele esitatavatele „sõltumatus, kvaliteedi, läbipaistvuse, erapooletuse ja usaldusväarsuse nõuetele”, millele peavad vastama kõik liidu otsused. Komisjon palub käsitletava väite tagasi lükata ilmselge põhjendamatus tõttu.

161 Tuleb märkida, et pädevuse puudumist käsitlevad argumendid, mille hageja esitab kõnealuse väite esimese osa toetuseks, erinevad üksnes väikese variatsiooniga nendest, mis hagejad esitasid esimese väite raames. Kuna Euroopa Kohus otsustas, et komisjon ei ole oma kaalutlusõiguse piire ilmselgelt ületanud ja et komisjon järgis asjaomaseid nPB liigitamise kriteeriume, siis ei saa asuda seisukohale, et asjaomasel institutsioonil ei olnud vaidlustatud liigituse vastuvõtmise pädevust. Kõnealuse väite selle osa kohta esitatud argumendid tuleb seega tähelepanuta jätta.

162 Kõnealuse väite teise osa põhjendamatus tõttu tagasilükkamiseks piisab eespool punktides 150–153 esitatud kaalutlustele viitamisest.

163 Kõnealuse väite kolmanda osa, mille kohaselt on rikutud teaduslike arvamuste sõltumatus ja kvaliteetsuse põhimõtet, suhtes tuleb märkida, et see väite osa osutab ulatuslikult esimesele väitele, kuna see puudutab „hea halduse” põhimõtte rikkumist (vt eespool punkt 156). Selle kohta tuleb täpsustada, nagu Euroopa Kohus on kinnitanud, et hagejad ei saa tõhusalt viidata asjaolule, et komisjon jättis tähelepanuta talle esitatud teabe ja tõendid või et komisjon rikkus ilmselgelt ja raskelt talle kuuluva

ulatusliku kaalutusõiguse piire (vt eespool punktis 124 viidatud kohtupraktika), tuginedes tehniliselt ja teaduslikult keerukates küsimustes vajalike hinnangute andmisel ebausaldusväärsetele tõenditele.

- 164 Järelikult tuleb käsitletav väide täies ulatuses põhjendamatusse tõttu tagasi lükata.
- 165 Kuna hagejad ei ole suutnud tõendada õigusnormi rikkumist, mis võib kaasa tuua liidu lepinguvälise vastutuse, siis tuleb kahju hüvitamise nõue tagasi lükata.
- 166 Neil asjaoludel tuleb hagi jätta tervikuna rahuldamata.

Kohtukulud

- 167 Kodukorra artikli 87 lõike 2 alusel on kohtuvaidluse kaotanud pool kohustatud hüvitama kohtukulud, kui vastaspool on seda nõudnud.
- 168 Kuna hagejad on kohtuvaidluse kaotanud, tuleb kohtukulud, kaasa arvatud ajutiste meetmete kohaldamise menetluse kulud vastavalt komisjoni nõuetele mõista välja hagejalt.

Esitatud põhjendustest lähtudes

ÜLDKOHUS (esimene koda)

otsustab:

- 1. Jätta hagi rahuldamata.**
- 2. Mõista kohtukulud välja Enviro Tech Europe Ltd-lt ja Enviro Tech International, Inc-ilt, kaasa arvatud ajutiste meetmete kohaldamise menetluse kulud.**

Azizi

Frimodt Nielsen

Gratsias

Kuulutatud avalikul kohtuistungil 16. detsembril 2011 Luxembourgis.

Allkirjad

Sisukord

Õiguslik raamistik	II - 8288
Asutamislepingu sätted	II - 8288
Liigitamine ohtlikuks aineks	II - 8289
Direktiivi 67/548 tehnika arenguga kohandamise menetlus	II - 8304
Direktiivi 67/548 osaline kehtetuks tunnistamine, muutmine ja asendamine määrusega (EÜ) nr 1272/2008	II - 8306
Vaidluse aluseks olevad asjaolud	II - 8316
Menetlus ja poolte nõuded	II - 8324
Õiguslik käsitlus	II - 8327
Tühistamisnõue	II - 8327
Taotlus jätta kohtuasjas otsus tegemata	II - 8327
Nõuete ja tühistamisväidete muutmise taotlus	II - 8331
Tühistamisnõude vastuvõetavus EÜ artikli 230 neljanda lõigu alusel	II - 8333
Kahju hüvitamise nõue	II - 8343
Sissejuhatav märkus	II - 8343
Liidu lepinguvälise vastutuse tekkimise tingimused	II - 8344
Õigusvastasuse väited	II - 8345
Kohtuotsuse Enviro Tech (Europe) tagajärjed	II - 8348
II - 8366	

Esimene väide, mis puudutab ilmseid kaalutusvigu ja direktiivi 67/548 asjakohaste sätete eiramist	II - 8348
Teine väide, et rikutud on õiguspärasest ootusest, et direktiivis 67/548 sätestatud asjaomaseid liigitamiskriteeriume kohaldatakse nõuetekohaselt	II - 8359
Kolmas ja seitsmes väide, mis puudutavad EÜ artikli 95 lõike 3 ja „hea halduse” põhimõtte rikkumist	II - 8361
Viies väide, mis käsitleb pädevuse puudumist ja liidu õiguse teatud üldpõhimõtete rikkumist	II - 8362
Kohtukulud	II - 8364